

"de **GALAMA's** en **GALEMA'S**

door de eeuwen heen"

Verschijnt in het

voorjaar
(april)

najaar
(oktober)

17e jaargang nr.2, oktober 2006

Galama/Galema

Het bestuur wenst alle lezers *prettige feestdagen*; eerst nog het familiefeest van *Sinterklaas*, maar daarna kerstmis. Een uitstekende gelegenheid om de *familie* weer eens *op te zoeken* en ze wellicht een kaartje te sturen. Daarna natuurlijk wensen wij iedereen een *goede jaarwisseling* en een *voorspoedig 2007*. Hopelijk komen naar aanleiding van deze uitgebreide krant nog meer mooie en informatieve verhalen boven tafel drijven. Schroom niet om ze op te sturen. EG

INHOUD

Pagina

• Bestuur	2
Van de redactie, bestuur en penningmeester	2
• Familievaria	3
• In memoriam Jan Galema	4
• Doctor in de theologie	5
• Brabantse Galema's	6
• Reunie familie Galema uit Brabant	11
• Gala/ema's in historisch Harlingen bijeen	12
• Loes duikt in de geschiedenis	13
• Foto's Donateursdag 8 juli 2006 in Harlingen	14
• Hero Galama, de drukker uit Harlingen	16
• Lolke Gerrits, "Koning van Wartena"	18
• Sjoerd Galema, de politicus	20
• Wie wat waar: schoolfoto uit Harlingen	21
• Baukje Galama uit de Provinciale Staten	21
• Oane Galama onttrekt zich aan fierljeptomalaise	22
• Nieuw record fierljeppen	23
• Ysbrand Galama in illuster rijtje	23
• Het winkeltje:	24
Galema's in de zuivel te Brabant nu op DVD	24
Friezen uit vroeger eeuwen, inscripties vóór 1812	24
Kadotip van Sinterklaas	24

Wapen van **Ausonius van Galama** op een zegeltje, vroeger verkrijgbaar bij HAG koffie, bedoeld om in een wapenboek te plakken. Ausonius was telg uit het "adellijke geslacht van Galama" en proost te Voorthuizen en kanunnik te Utrecht in 1578. Hij was broer van de bekende grietman van Menaldumadeel, Seerp van Galama van sathe Hoxwier te Mantgum. MG

Het bestuur

Sjoerd Galema (1.14.137/147)

Voorzitter

Kloosterweg 21, 8741 KB Hartwerd
tel. 0515-569565

e-mail: galema@sis.fryslan.nl

Geartsje Broekstra-Galama

(1.13.69.1/133) Secretaris

De Watersnip 26, 8862 LN Harlingen;
Tel. 0517-430404

e-mail: jochem.broekstra@home.nl

Wieke Schimmel-Galama

(1.13.68.1/131)

Penningmeester en ledenadministratie.

Medenerweg 17, 9892 TB Feerwerd

tel.: 0594-528575

E-mail: wieke-kees-schimmel@planet.nl

Theo Galema (1.14.40/72)

Nummer 2, 8775 XD Nijhuizum

tel. 0515-541487

e-mail: theogalema@wanadoo.nl

Maikel Galama (1.14.131/140)

Archief/onderzoek

Boterdiep 24a, 9712 LP Groningen

tel: 050-3122322;

e-mail: maikelgalama@hotmail.com

Eelco J. Galama (1.14.87/107)

Redactie krant

Nieuw Rapenburg 39, 8935 BG

Leeuwarden; Tel. 058-2800016

e-mail: e.galama@chello.nl

Maaïke Galama (1.13.1.3/33)

Reporter familiekrant

Franciscushof 50

8801 MV Franeker

tel.: 0517-393184

E-mail: maaike.galama@hetnet.nl

Kopij:

Als u leuke informatie heeft voor deze krant over de familie, stuur het dan naar de redactie, t.a.v. Eelco Galama, Nieuw Rapenburg 39, 8935 BG Leeuwarden
Tel. 058-2800016
E-mail: e.galama@chello.nl
Sluitingsdatum voor het volgend voorjaarsnummer: 30 maart 2007.

Bankrekening

St. Galema/Galama door de eeuwen heen: 30.87.66.814 of girorekening 5945270 t.n.v. St. Gale/ama, Feerwerd.

Van de redactie

De afgelopen zomer en herfst is er weer veel werk verzet om een goed gevulde familiekrant te maken. Natuurlijk de gebruikelijke familievaria met blijde en droevige berichten van familieleden waarvan we afscheid hebben moeten nemen. Ik denk daarbij met name aan Jan Galema, die in het verleden erg vaak betrokken was bij de activiteiten van de Stichting, op donateursbijeenkomsten en een oude seun uit Harlingen was, de locatie van de zomerbijeenkomst dit jaar.

In dit nummer ook weer de bekende politici en sporters in de familie, maar ook weer een leuke aanzet van Joseph Galema over de Galema's in Brabant. Dit naar aanleiding van een familiereünie van hen in Den Bosch. Heel toevallig komt je dat ter ore en naar aanleiding daarvan zijn weer een heleboel familie verhalen boven water gekomen van Joseph, waarvoor natuurlijk hartelijk dank. En dit is nog maar het begin.

Ook de donateursdag op 9 juli bracht de nodige informatie van Loes van Aggelen-Galama naar aanleiding van haar 10 minutenpraatje op deze zonnige dag in Harlingen. We hebben er tijdens de rondvaart en stadwandeling ook de nodige historische verhalen gehoord en natuurlijk het standbeeld van de ijzeren man Caspar di Robles gezien, waarover reeds in de vorige editie een verhaal stond, zie de slag bij Galamadammen. Loes verzorgde ook de informatie over Hero Galama uit Harlingen, die een mooie gravure gemaakt had van Tjerk Hiddes, die we die dag ook (in standbeeld) ontmoet hebben. De foto's geven een mooie illustratie.

Mede naar aanleiding van de donateursdag is ook het verhaal van de Koning van Wartena mij ter ore gekomen en dit wilde ik u niet onthouden. Tenslotte hebben vele Galama's deze bijzondere kustvaarder als voorouder. En niet alleen dat, hij was een fanatiek rooms katholiek, waarvoor hij vervolgd werd in die tijd. Hier lijkt de geschiedenis zich te herhalen als we het over vervolging hebben wegens een al te fanatieke manier van geloofsbetuiging.

De fierljeppers in de familie maken weer verre sprongen en springen veel

verder dan hun polsstok lang is. Echter zijn ze nog niet in het bezit van het Nederlands record, maar wie weet wanneer we u daar van bericht kunnen doen.

In deze krant ook een artikel dat in de Leeuwarder courant verscheen over Sjoerd Galema, die onze stichting als voorzitter gaat verlaten. Hij zal goede kansen maken in de Provinciale politiek zo kunnen we lezen.

Sommige artikelen hadden veel uitgebreider gekund, maar dan zou de familiekrant te dik worden. Met name "De koning van Wartena" en Sjoerd als politicus en de boerderij in Rusland zijn bij mij beschikbaar als uitgebreidere versie. Indien gewenst stuur ik ze u toe.

Eelco Galama

Bestuur.

Vanuit het bestuur zijn eigenlijk maar twee dingen te melden. We zijn erg blij met de inzet van de nieuwe journaliste Maaïke Galama uit Franeker, die zoals u heeft kunnen lezen in deze editie van de krant, al een leuk aantal artikelen heeft verzorgd. Ook de bijdragen van donateurs met kopij draagt flink bij aan het vastleggen en verspreiden van de familiegeschiedenis; zowel de recentelijk als de wat oudere zaken.

Natuurlijk wist u ook al dat we een nieuwe voorzitter zoeken. Kent u iemand uit uw omgeving die geschikt is als voorzitter of wellicht wilt u zelf deze functie een tijdje uitoefenen, neem dan contact op met het secretariaat.

Rest ons u veel leesplezier toe te wensen en een goede jaarwisseling en een voor spoedig 2007.

Van de penningmeester

Intussen is het jaar al bijna om en moet de contributie van 2006 nog geïnd worden. Dat zal binnenkort gebeuren wat betreft de automatische overboekingen. De contributie bedraagt € 10 per jaar, maar bij automatische overboeking slechts € 7. Mocht u vragen hierover hebben, neem dan contact met mij op.

Met vriendelijke groet,
Wieke Schimmel-Galama
Penningmeester en ledenadministratie.
Medenerweg 17
9892 TB Feerwerd
tel.: 0594-528575

Familievaria

In deze rubriek worden berichten opgenomen die bij de redactie binnenkomen en die door eigen onderzoek naar voren komen. Mocht u als lezer en/of familielid familieberichten willen opgeven, stuur die dan naar de redactie, p/a Nieuw Rapenburg 39, 8935 BG Leeuwarden. Tel. 058-2800016, of per e-mail: e.galama@chello.nl. Uw bijdrage wordt zeer op prijs gesteld.

Geboren

Wina en Jochem Galama (1.14.64, nr.2/93) hebben de redactie laten weten dat zij zeer vroeg in de ochtend op 11 december 2005, een dochter hebben gekregen. Zij heet **Lieve Jacoba Galama** en zal de roepnaam Lieve hebben. Zij is de eerste kleindochter van Joep Galama uit de Heilige Landstichting. Lieve, Jochem en Wina wonen in Broek in Waterland.

In de Workumer Krant Friso lazen we dat op 12 februari 2006 is geboren **Jo-An**, dochter van Luitzen & Femke Wesselijs-Galema (1.14.42, nr1/73) uit Workum.

De trotse pake Theo Galema meldde dat op 28 september 2006 is geboren **Arjan**, zoon van Iwan Jaring Galema (1.14.40, nr2/72) en Lieseth Miedema. Zij wonen in Sneek.

Wederom een trotse opa die ons de geboorte meldde van een kleinzoon. Deze keer was het onze donateur Durk Kramer. Op 29 juni 2006 is geboren **Gijs Peijn Julius**, zoon van Fidel Vos en Els Kramer. Els is de dochter van Durk Kramer die een zoon is van Franciscus Gerhardus Kramer (1908-1990) en Juliana (Deminikus) Zeinstra (1909-1986). Franciscus is een zoon van Dirk Franses Kramer (1868-1941) en Agatha IJsbrands Galama (1879-1950) (1.11.13, kind 4/90).

Jubilea

Op 21 september 2006 waren **Julius Galama** (1.14.85/107) en **Grytsje Flapper** 25 jaar getrouwd. Dit is met familie en vrienden gevierd in het dorps huis te Oosterwierum. Er kwamen enkele honderden op het feest. Er werd gezellig gedanst en natuurlijk waren er de bekende stukjes van familie en vrienden,

Ysbrand, Wietske, Afke, Gryt en Julius Galama

waaronder een verhaal van de koning van Wartena, een van onze voorvaderen.

2 oktober 2006 waren 25 jaar getrouwd **Marijke Bakker-Galema** (1.13.29, nr. 7/71) en **Jolling Bakker** wonend in It Heidenskip. Marijke is een dochter van Rients Hidde Galema en Johanna Henrica de Vent.

Op 11 oktober waren de ouders van Geartsje Broekstra, **Jacobus Antonius Galama en Geertje van der Wal**, 50 jaar getrouwd. Zij staan in het Gala/emaboek onder nummer 1.13.69/132. Ter gelegenheid van deze gebeurtenis is een receptie gehouden in de zaal achter de R.K. Kerk in Oosterwolde.

Geslaagd

Afgelopen zomer is **Menno Pieter Galama** (1.14.86, nr. 2/107) geslaagd voor het HAVO diploma. Hij volgde deze opleiding in Heerenveen aan de OSG Sevenwolden. Intussen is hij verder gaan studeren aan Van Hall Larenstein in Leeuwarden en volgt er de HBO opleiding veehouderij. En natuurlijk alle andere geslaagden gefeliciteerd.

Getrouwd

Ons bestuurslid Theo Galema meldt met genoegen mede namens zijn vrouw Boukje Rijpma, dat hun zoon **Iwan Jaring** (1.14.40, nr2/72) op 8 juni 2006 getrouwd is met **Lieseth Miedema** wonend te Sneek.

Overleden

12 augustus 2004 is te Puttershoek overleden **Cornelis (Kees) van de Wetering**. Kees was getrouwd met Jacoba van de Wetering-Galama (7.13.2/204).

Op 15 september 2004 is op 36 jarige leeftijd overleden **Pascale Galjema-Krikhaar**. Zij was getrouwd met Marti-

nus Galjema (8.14, nr. 1/209) en woonde in Almere.

Ook al even geleden is op 26 december 2004 overleden **Cornelia Johanna Maria Galama-Van Dokkum**, weduwe van Nicolaas IJsbrand Antonius Galama (1.13.60/122). Zij is op 31 december 2004 gecremeerd.

Onlangs werden we geïnformeerd over het overlijden van Dominicus (**Nick**) **Galema** (1.13.19/47) uit Canada. Hij was geboren op 8 juni 1926 te Harlingen en is overleden op 28 mei 2005.

Van Corrie van Eijk kregen we onlangs een e-mail met het bericht dat vorig jaar haar ouders vrij kort na elkaar zijn overleden. Het zijn **Cornelia Galama** (7.12.2, nr. 2/204), geboren 21 december 1922 en overleden op 20 juli 2005 in het verpleeghuis te Rosmalen. Cornelia was getrouwd met **Pieter van Eijk**, geboren te Rotterdam op 19 mei 1923 en overleden in het verpleeghuis te Schaijk op 20 oktober 2005. Zij woonden te Oss.

In het verpleeghuis 'De Flecke' is op 6 mei 2006 na een lang leven overleden **Christina de Vries-Hiemstra**. Zij was weduwe van Tjebbe de Vries sinds 26 maart 1972 en is begraven op 11 mei op het R.K. Kerkhof te Joure. Zij was de (schoon)moeder van Mechiel Galama (1.13.89/160) en Vronie Galama-de Vries en "stiefmoeder" van Trees de Vries-Galama (1.12.37, nr 11/157) en Piet de Vries.

Op 3 juni 2006 overleed te Wilrijk **Mona van Opstal**, dochter van Catharina Galema (1.11.10, kind 4/81-82). Zij heeft de Stichting Gale/ama destijds flink geholpen bij het verzamelen van gegevens over de familie. Mona is geboren te Vilvoorde op 7 april 1928. Zij was docente aan het Instituut Parnasse en lid van de Ziekenzorg. Ze is begraven op begraafplaats Steytelinck te Wilrijk.

Op 9 juni 2006 is te Groningen overleden **Siemon Venema**, echtgenote van Hilde Witteveen. Hilde is een dochter van Eduard Tjebbe Witteveen en Suzanna Andela. Suzanna is een dochter van Sjoerd Andela en Classina Johanna Galema (1.11.11, nr.2/84) en zus van de onlangs overleden Yeb Andela; zie verderop in deze kolom.

In verpleeghuis De Biltsehof te Bilthoven is overleden op 5 juli 2006 **Martha Barbara Keuss-Galama** (1.12.36, nr 4/153). Zij was weduwe van Eduard Gerard Marie Keuss en is op 10 juli begraven op de R.K. Begraafplaats in Oudwijk te Utrecht.

Op 20 juli 2006 is de kleinzoon van Minke Galama (1.11.14, nr. 1/97), **Tjitte Ype Ydema** overleden. Tjitte is op 25 juli 2006 op het kerkhof in Blauwhuis begraven. Hij is een zoon van Johannes Ydema (1.11.14, nr.1, kind 10) en Gat-ske Catharina Landman. Hij was geboren op 31 augustus 1946 en 37 jaar getrouwd met Sietske Ydema-Ettema en woonde te Greonterp.

In Nieuwegein overleed 9 augustus 2006 op 91 jarige leeftijd **Nicolaas Jacobus Zonderland** (1.11.15, nr.6, kind 4/115). Hij was een zoon van Elisabeth Galama en Jan Zonderland. Hij was weduwnaar van Mine Bouwhuis sinds 16 januari 2002. Hij is op 14 augustus begraven op het kerkhof naast de H. Nicolaaskerk te Nieuwegein

Op 10 augustus is overleden **Jan Galema** (1.13.24/50) uit Heerenveen. Hij was geboren op 2 augustus 1927 en 51 jaar getrouwd met Tecla Galema-Perk. Hij is op 15 augustus gecremeerd. Zie ook het In Memoriam op de volgende bladzijde.

Op de zeer hoge leeftijd van 96 jaar is **Sjouke Vogelzang** overleden in Sneek op 23 augustus 2006. Hij was een broer van Bokke Vogelzang, die bijna 100 jaar werd; een sterk geslacht. Bokke was weduwnaar van Jantje Zonderland, een dochter van Jan Zonderland (1872-1958) (1.11.5, nr. 6/115) en Anna de Vries Sjouke was 55 jaar gehuwd met Elizabeth Ettema en was dus tevens via de Ettema's zwager van Jacob Johannes Galama (1.13.45/103), die eerst met Minke Ettema getrouwd was. Bokke, fokker van het Fryske hynder, is geboren 28 febr 1907 en overleden op 30 okt 2006. Hij is begraven te Bakhuizen en woonde te Mirns.

Op 27 augustus 2006 is overleden **Pieterella Galema-van Baal**. Zij was de tweede vrouw van Hans Pieter Galema (5.11.3/182), huisarts te Aduard. Pieterella is na een herinneringsbijeenkomst in de Abdijkerk te Aduard, op 1 september begraven in Dorkwerd.

Beurs oktober 2003

Na een ernstige ziekte is op 18 september 2006 in Wassenaar op 85 jarige leeftijd gestorven **Frans Terwisscha van Scheltinga**, 53 jaar getrouwd met Fokje Hoekstra uit Wijtgaard. Frans is een zoon van Johannes Terwisscha van Scheltinga (1.10.1, nr. 3, kind 10/28) en Baukje Boersma, kleinzoon van Jacobus Titus Terwisscha van Scheltinga en Antje Taekes Galema.

Onlangs kregen we het bericht dat ing. **Yeb Paulus Andela** (1.11.11, nr.2, kind 2/84) is overleden op 16 oktober 2006 te Wijchen. Hij was geboren op 23 augustus 1918 te Kubaard en echtgenote van Dora Andela - Kemme.

Op 24 oktober 2006 overleed **Herman Hilhorst**, vriend van Annie Galama-Hilderink (1.13.78/145), weduwnaar sinds 10/11/1995 van Anna van den Berg wonende te Hartwerd. Herman is begraven te Bolsward

Het bestuur van De Stichting *Galema's en Galama's* door de eeuwen heen wenst de nabestaanden van overleden familieleden veel sterkte.

In Memoriam Jan Galema

Op zaterdag 8 juli werden we op de donateursdag geïnformeerd dat Jan Galema een hartstilstand had gehad. En dat op deze dag. Hij was al in Harlingen met zijn boot en het zou voor hem een bijzondere dag worden, als "oude seun en kenner van de Galema's in de Hanzestad Harlingen. Het mocht niet zo zijn, want

Jan streed om te overleven. De ambulance broeders hebben hem gereanimeerd en hij kwam later in het ziekenhuis in Zwolle weer bij, maar wel met enkele tekortkomingen in zijn hersenen. Zijn geheugen werkte niet goed meer en hij was aan een rolstoel gebonden. Uiteindelijk is hij naar het verzorgingshuis Stellinghaven in Oosterwolde gegaan om de laatste weken van zijn leven door te brengen. Hij overleed op donderdag 10 augustus 2006 en op dinsdag 15 augustus hebben familie, vrienden en bekenden afscheid van hem genomen in een mis in de R.K. Kerk van de H. Geest te Heerenveen, precies op de dag van het hoogfeest van Maria ten Hemel Opneming. Daarna is Jan gecremeerd.

Jan Galema werd geboren op 2 augustus 1927 te Almenum bij Harlingen, als tweede zoon van Haije Galema en Anskje Teerenstra en als broer van Thom Galema. Thuis hebben ze het niet breed. Toch kan Jan naar de Ambachtschool, die hij met plezier doorloopt. Graag had hij daarna verder geleerd, maar er moet gewerkt worden! Hij krijgt een baan bij scheepswerf Welgelegen in het centrum van Harlingen. Zijn carrière wordt onderbroken door een aantal jaren militaire dienstplicht in Indonesië. Hij werkt hard, studeert 's avonds en werkt zich op bij Welgelegen. Via de kerk ontmoet hij Tecla Perk. Ze trouwen op 8 augustus 1955, 51 jaar geleden. Samen krijgen ze zes kinderen.

Een nieuwe carrière brengt het gezin in 1961 naar Bergum, waar hij bedrijfsleider wordt bij Scheepswerf Akerboom.

Een startend bedrijf, pionieren! Het is Jan zijn lust en zijn leven. Hij werkt enorm hard, staat altijd klaar voor de klanten, ook in het weekend en werkt maar door..... Hij werkt te hard, zo blijkt in het najaar van 1977. Dan wordt hij op 50 jarige leeftijd, geveld door een hartaanval. Het is het begin van veel problemen met z'n gezondheid. Werken in de scheepsbouw is altijd zijn grote passie geweest en niet meer volledig mogen/kunnen werken, daar heeft hij het heel moeilijk mee gehad.

Het werd pas beter na zijn pensioen. Tecla en Jan hebben toen de goede stap genomen van de verhuizing naar Heerenveen, naar de Badweg, waar de boot achter huis kon liggen. In Heerenveen heeft Jan prachtige jaren beleefd. In de buurtgemeenschap, in de Katholieke Bond voor ouderen (KBO) en in de parochie voelde hij zich goed thuis! In zijn vrije tijd is Jan erg actief geweest op allerlei terreinen. Zo ook bij de uitbreiding van de parochiekerk in Bergum. In 1956 heeft hij zelfs de elfstedentocht uitgereden en een kruisje behaald. Jan was ook altijd zeer betrokken bij de Stichting Galama/Galema door de eeuwen heen. Hij heeft veel informatie bijgedragen voor het familieboek en dacht ook altijd mee met het initiëren van nieuwe activiteiten. Jaren was Jan actief betrokken bij de Brede Club van de Stichting; hij miste zelden de bijeenkomsten.

In de loop der jaren heeft Jan een aantal malen ernstige gezondheidsproblemen gehad. Onder andere bij een hartoperatie in 1989. Later bij een bacteriële infectie in 2001, dacht de familie dat ze hem zouden verliezen. Verbazingwekkend was de wil om te leven die hij in die situaties toonde. Hij kwam er steeds weer bovenop.....

Tot een paar weken geleden. Met de boot naar Harlingen gevaren, door dat prachtige nieuwe kanaal vanaf Sneek naar het noorden. Hij had veel zin in de Galema-familiedag die op zaterdag 8 juli zou worden gevierd. Familie en met name zijn gezin, was alles voor hem. Hij werkte keihard, als kind zagen ze hem niet veel, maar hij deed dat om goed voor het gezin te kunnen zorgen.

Dit In Memoriam is gebaseerd op hetgeen is uitgesproken door zoon Hayo tijdens de begrafenis en deels op de toespraak van pastoor J. Alferink, die de uitvaartmis leidde.

Doctor in de theologie

Met trots laten wij u weten dat onze dochter **Petra Galama** (1.13.53,

kind3/113) haar doctoraat in de theologie heeft behaald. Op 17 januari jongst leden, heeft zij haar proefschrift verdedigd en op 19 juli haar doctors titel ontvangen. Deze dag heeft zij feestelijk gevierd samen met haar ouders en haar twee broers Theo en Pie-

ter.

In 1998 studeerde Petra cum laude af aan de theologische faculteit en het Titus Brandsma Instituut aan de universiteit Nijmegen. In 2000 is zij in Groot-Brittannië gaan wonen om aan de universiteit van Bristol haar proefschrift te schrijven. Haar studie houdt zich bezig met de middeleeuwse vrouwelijke theologe en mystica Julian van Norwich. Petra's proefschrift beschouwt Julian's theologie als een vorm van geestelijke begeleiding die inwijdt in een ervaring van God's liefde en de mens geschapen in het beeld van God. Op 13 mei 1373, wanneer Julian dertig jaar is, ontvangt zij een visioen. Het visioen is zo intens en ingrijpend, dat zij minstens twintig jaar erover mediteert vóór ze het op schrift stelt. In die tijd was het uitzonderlijk voor een vrouw om over theologie te schrijven, maar Julian weet op krachtige wijze haar ervaring van God's liefde voor ieder mens te verwoorden. Julian's visioenenboek is nu ook in het Nederlands vertaald onder de titel "Alles Komt Goed."

In November hopen wij weer naar Bristol te gaan om op feestelijke wijze te vieren dat Petra dit jaar ook haar diploma in pastorale counseling heeft behaald. Gedurende de afgelopen vier jaar heeft zij naast het schrijven van haar proefschrift ook een parttime opleiding in pastorale counseling gevolgd. Hiervoor moest zij ook stagelopen en met mensen in gesprek zijn om hen te helpen met emotionele problemen. Haar werk als counselor zet zij nu als vrijwilligster voort.

IJsbrand en Dora Galama (1.13.53/113)

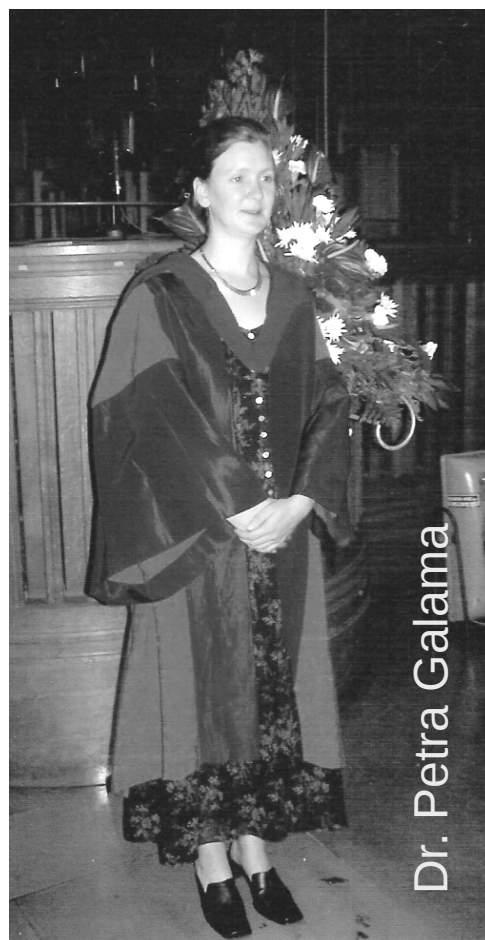
Wie meer hierover wil weten, kan contact opnemen met Petra op het volgende ouderlijke adres:

Dr. Petra Galama

Mariaplein 14

4702 GM Roosendaal

e-mail: petra_galama@fastmail.fm

Dr. Petra Galama

Eind vorige eeuw is reeds veel over de genealogie van de Galama's en Galema's vastgelegd en gepubliceerd. Er zijn toen echter ook al een heleboel andere verhalen van de Gale/ama's aan het papier toevertrouwd, maar nog niet in de familiekrant gepubliceerd. Derhalve is met onderstaand artikel een aanzet gegeven door Joseph Galema uit Breda om de draad weer op te pakken. In deze krant wordt het eerste deel van de geschiedenis van de Galema's in Brabant beschreven. Om de lijnen in de familie te volgen is het handig om het blauwe boekje Ysbrand Klazes Gale/ama, uitgegeven ter gelegenheid van de eerste reünie 1 april 1989, er naast te leggen. De nummers bij namen refereren zoals gewoonlijk naar de nummers uit het dikke familieboek van 1999. Eelco Galama

De Brabantse Galema's

Door Josph Galema

I. Toen enkele Galema's op het einde van de vorige eeuw de koppen bij elkaar staken om de familie te beschrijven, ging het in eerste instantie om **Ysbrand Klazes Galema** (1.9/53), geboren in 1789 op het Westerhuis te Tjerkwerd; Ysbrand Klazes trouwde met Ytje Jans Siemensma, geboren in 1791, ook te Tjerkwerd. Zij kregen acht kinderen en bezaten uiteindelijk 13 boerderijen. Zo'n bezit spreekt zelfs in onze tijd nog tot de verbeelding. Er ontstond rondom hem als het ware een legende en vanzelfsprekend ook rondom zijn rijk bedeelde erfgenamen. Hoe verging het hen en hun nakomelingen? Er werd indertijd een keuze gemaakt om op deze vraag een antwoord te geven. Er werd gekozen om allereerst nauwkeurig te boek stellen hoe, eenvoudig gezegd, de familie in

elkaar zit. De makers van het grote Galema- en Galamaboek hebben de feiten minutieus beschreven, en zijn zelfs nog veel verder in de tijd teruggeslagen dan 1789, het jaar waarin Ysbrand Klazes, om wie het in eerste instantie ging, geboren werd. Dit reusachtige speurwerk vereiste een bijzondere kennis van zaken, het moest geschieden en is goed gedaan, zoals ieder kan constateren. We hebben een inzicht gekregen in onze afstamming tot ca.1500, d.i. tot in de Habsburgse tijd en tot de tijd voor de Hervorming. Daarnaast zijn er voldoende gegevens bekend geworden om enig vermoeden te krijgen hoe de familie de vele eeuwen daarna zijn door gekomen en daarover te verhalen. Door verhalen blijven mensen leven, ook als ze zijn overleden. We zullen hen nooit helemaal kennen, maar wel beter.

Het verhalenboek, waartoe ik een eerste aanzet wil geven zal een heel ander boek worden dan het boek dat door een genealoog geschreven wordt. Het zal vooral een boek zijn dat de feiten en gegevens die hij gevonden heeft interpreteert. Het zal vermoedens uiten, soms moet het gissen en zelfs dingen suggereren om mensen tot leven te wekken. Verhalen beginnen meestal zo maar ergens. Ik ben begonnen met Ysbrand Klazes Galema van Tjerkwerd, geboren in 1789 omdat hij de rode draad zal zijn, die door alle verhalen heenloopt, rondom om wie alle verhalen gewoven worden. Zijn nakomelingen zwierven verschillende kanten uit.

Ik zal allereerst **Jan Ysbrands Galema** (1.12.15/77; 1876-1953) noemen, die in Brabant van 1899 tot 1914 eerste directeur was van de Coöperatieve Melkinrichting in Dongen en daarna 25 jaar directeur van de Coöperatieve Tilburgse Melkinrichting CTM. Zoals indertijd

IJsbrand Jans Galema 1.11.9

gebruikelijk was wijst zijn tweede naam naar zijn vader: naar **Ysbrand Jans Galema** (1.11.9/76), die een zoon was van **Jan Ysbrands** (1.10/65), zoon van Ysbrand Klazes Galema van Tjerkwerd.

Ysbrand Klazes van Tjerkwerd was dus de overgrootvader van Jan Ysbrand, die in 1899 als eerste Galema naar Brabant verhuisde. Hij was op 6 maart 1876 op It Heechhout in Bolsward geboren. Tussen beiden liggen twee generaties en 67 levensjaren. Jan is de enige Galema geweest die op It Heechhout werd geboren. Dat is voor ons Brabanders wel leuk om te vermelden. It Heechhout was immers dé boerderij van zijn overgrootvader, die in de tijd dat hij nog in Tjerkwerd woonde vier, waarschijnlijk vijf boerderijen kocht in de richting Bolsward, zodat hij over zijn eigen grond naar Bolsward kon lopen. Kennelijk wilde hij naar de stad. In 1837 kocht hij aan de andere kant van Bolsward op Half Hichtum nog een oude boerderij om daar in hetzelfde jaar reeds te gaan wonen. Half Hichtum

De belangrijkste personen

Ysbrand Klazes Galema van Tjerkwerd x Ytje Jans Siemensma van Tjerkwerd

1789 – 1873

1791 – 1873

stamouders in het verhaal

2^e zoon YKG: Jan Ysbrands x Klaaske Fongers Huitema
1818-1880 1822-1905

2^e zoon JY: Ysbrand Jans x Betsie Frans Kramer
1852-1891 1857-1899

oudste zoon YJ: Jan IJsbrands
1876-1953

Ysbrand was enkele jaren knecht op Heechhout bij zijn grootouders Ysbrand Klazes en Ytje J.

Jan emigreerde als oudste naar Brabant

behoorde tot de buitenbuurt van Bolsward. Tussen Half Hichtum en zijn andere boerderijen lag nog slechts één boerderij: It Heechhout. Een hoog bruggetje verbond deze boerderij direct met de stad, vandaar de naam. Een jaar later, in 1838, blijkt hij de kans te hebben om It Heechhout te kopen. Het hoge bruggetje is verdwenen, evenals de boerderij toen na de oorlog er huizen gebouwd moesten worden. De burgemeester zou later in Helmond waar hij burgemeester was geworden tegen Johan Aukes, ook geëmigreerd naar Brabant en nauw verwant aan de Galema's, gezegd hebben dat hij er spijt van had dat de boerderij toen was afgebroken. Deze boerderij was intussen een van de mooiste boerderijen geworden in de verre omgeving

Ysbrand Klazes verhuisde pas in 1842 van half Hichtum naar It Heechhout. In dat jaar trouwde zijn tweede zoon Jan, die nu op Half Hichtum kwam te wonen. Drie andere kinderen waren al getrouwd. De vier jongste zullen meegegaan zijn naar It Heechhout. De boerderij werd in 1850 helemaal gesloopt en daarna prachtig opnieuw opgebouwd. We mogen Ysbrand Klazes wel een sloper noemen die daarna echter alles weer nieuw opbouwde. Hij is zeker o.a. daardoor zo rijk geworden. Ik heb een verhaal gehoord over zijn manier van werken; als ik het goed heb komt het van een achterkleinzoon van hem, van een Ysbrand Ypma. Hij bouwde zoals hij het wilde samen met de timmerman van het dorp. Als het werk klaar was gingen ze tegenover elkaar zitten en Ysbrand Klazes betaalde de timmerman contant met goudguldens, al tellende op de tafel tot dat de timmerman zei; 'Nou Ysbrand, zo is wel genoeg' Er valt nog veel over Ysbrand Klazes te vertellen, dat niet zo

hartelijk klinkt.

In 1854 trouwde de laatste van zijn kinderen. Nog bijna dertig jaar woonden Ysbrand Klazes en Ytje Jans op It Heechhout. Zij werden 83 en 82 jaar. De laatste jaren hadden ze uiteraard hulp nodig. Een van de kinderen van hun zoon Jan (Jan Ysbrands 1), Ysbrand, werd hun vaste hulp en deed het eigenlijke werk. Je zou verwachten dat Ysbrand de oudste zoon was, genoemd naar zijn vaders vader. Maar dat was Klaas. Er was een uitzondering gemaakt bij de naamgeving; Klaas werd genoemd naar oom Nicolaas (1.10.8./54) die kort na de geboorte van zijn eerste kind was overleden. Uit nagedachtenis aan zijn broer noemde Jan zijn oudste zoon daarom Klaas. Maar ook deze overleed, nog geen jaar oud. Toch noemde Jan zijn volgende zoon weer Klaas (1.11.67) en pas de daarop volgende Ysbrand (1.11.9/76). Klaas, de oudste zoon dus, boerde al vóór zijn trouwen in 1875 op een boerderij in Woudsend, hetgeen valt te concluderen uit een grote lening van 13.365 gulden, die hij reeds in 1874 met zijn vader sloot. Hij boerde reeds zelfstandig en was dus niet meer beschikbaar. Dat zal de reden geweest kunnen zijn waarom Ysbrand, die op hem volgde door vader Jan op It Heechhout, zeg maar als knecht, te werk werd gesteld. Hij werd als kind gewoon gestuurd. Zo gebeurde dat in die tijd vaak en wel vooral met dochters van de grotere boeren. Werken mochten ze niet maar helpen móesten ze en zo werd er een dienstmeid uitgespaard. Ysbrand liep waarschijnlijk iedere morgen van Half Hichtum naar It Heechhout, de landerijen grensden aan elkaar. Misschien werkte Ysbrand er op zijn laatst niet alleen maar woonde hij er ook.. Grootvader

Ysbrand Klazes werd ziek en overleed op 24 april 1873. Over zijn ziekbed hoorde ik van een tante van mij het volgende verhaal. Ysbrand Klazes werd verpleegd door een ziekenbroeder van de broeders van de heilige Gerardus Majella. Deze broeder trachtte de stervende te steunen met gebeden tot en met aanroepingen van de heilige Gerardus Majella; "Heilige Gerardus Majella, bidt voor hem", totdat Ysbrand plotseling sprak of smeekte "Hou toch op met al dat Jellesma". Jellesma was waarschijnlijk een goed bekende koopman. Ytje Jans Siemonsma overleefde haar Ysbrand Klazes nog geen maand, zij overleed op 12 mei 1873. Intussen zal hun kleinzoon Ysbrand zeker wel dag en nacht op de boerderij zijn gebleven en kon hij als medebewoner beschouwd worden.

Ik noemde de datum 12 mei. Iedere oudere Fries weet, dat dat een zeer bijzondere datum was. Het was de tijd waarop jaarlijks de huur en de pacht moest worden betaald, de boeren trouwden en verhuisden, de stallen leeg waren, de hulpen wisselden enz.. Precies op dat ogenblik raakte It Heechhout uitgestorven. Uit het testament dat op dezelfde dag geopend werd bleek dat It Heechhout aan Ysbrand Klazes' tweede zoon Jan (Jan Ysbrands 1), de vader van de jonge Ysbrand, toeviel, en eveneens de boerderij waar Jan op woonde, Half Hichtum. Er werd in korte tijd van alles geregeld. Misschien moest dat en had dat iets te maken met de bijzondere datum, waarop de boerderij ineens geen hoofdbewoner meer had. Als de bliksem werd Jans' zoon Ysbrand, die knecht en kind aan huis was op It Heechhout, huurder van It Heechhout. Hij huurde het onmiddellijk van zijn vader en betaalde de huur meteen contant. Dat kon hij ook, omdat hij op dezelfde dag met zijn vader een lening sloot van 13.365 gulden à vierenhalf procent rente, zoals zijn vader dat later ook zou doen met zijn oudste zoon Klaas. Dat ging gemakkelijk want zijn vader was immers op dezelfde dag een rijk man geworden - hij ontving een erfenis ter waarde van negenenvijftig-duizendtweehonderdvijftig gulden. Ysbrand werd ook meteen hoofdbewoner. Zo staat hij ingeschreven. Deze gegevens zijn controleerbaar en vormden destijds voor mij een aardige ontdekking.

De uitvaart van Ysbrand Klazes en Ytje

Jans Siemonsma vond plaats in 1873 in Bolsward. In 1847 was er in Bolsward een nieuwe katholieke kerk gebouwd, de St.Franciscuskerk, in 1849 zelfs een tweede, de St.Martinuskerk, beide op de Grote Dijkstraat en beide ter vervanging van een oude schuilkerk. Bij de herziening van de grondwet in 1848 was aan de katholieken weer volledige vrijheid van godsdienst toegekend en mochten de katholieken in Friesland weer eigen parochies stichten. Men liep daar reeds op vooruit. Toen in 1847 de nieuwe klokken van de St.Franciscuskerk werden gewijd waren Ysbrand Klazes en Ytje Jans peter en meter van deze klokken, hetgeen betekende dat zij over deze klokken moesten waken. Waarschijnlijk hebben zij toen deze klokken geschonken. En nu in 1873 luidden deze klokken binnen een maand tweemaal om Ysbrand Klazes en kort daarna Ytje Jans naar het splinternieuwe kerkhof van Blauwhuis te begeleiden, waar nog slechts één begrafenis had plaatsgewonden. Hun graven zijn daar nu de oudsten. Zij worden door de Stichting van de Galeama's onderhouden. De twee parochies hadden hun eigen

parochianen. Dit vormt een bijzondere geschiedenis, hetgeen is beschreven door Henk Andela in "Bolsward, zeven eeuwen Minderbroeders, Bolsward 1976". Het is de moeite waard hier iets van te vertellen. De boeren uit de richting Tjerkwerd behoorden tot de St.Franciscusparochie, die ook wel stadsparochie werd genoemd. Deze was van de Franciscanen, die vanouds in Bolsward de zielzorg deden. De St. Martinusparochie werd eertijds als schuilkerk door de Jezuiten bediend. In 1773, toen in Rome de Orde van de Jezuiten werd opgeheven, werd het een parochie van de Wereldheren. Daarom werd zij ook wel de "Mijnherenkerk" genoemd maar zij droeg ook de naam van Boerenkerk, omdat er veel boeren rond Bolsward, te Ugoclooster, Hartwerd, Oldeclooster, Burgwerd, Hichtum, Kubaard en Wommels tot deze parochie

behoorden. Katholieken waren gebonden aan hun eigen parochie. Daar moesten zij hun kinderen laten dopen, trouwen, bediend worden en begraven en eens per jaar biechten en hun Pasen houden, en hun geestelijken onderhouden, hetgeen nogal eens aanleiding vormde tot rivaliteit. In 1934 werden de beide parochies onder de Franciscanen verenigd en werd aan het begin van de Grote Dijkstraat de huidige kerk gebouwd. De oude Martinuskerk is even verder op Grote Dijkstraat 41, nog goed te herkennen.

Ik keer terug naar het uitgestorven It Heechhout. Jan, de tweede zoon van Ysbrand Klazes (Jan Ysbrands 1) bleef voorlopig op Half Hichtum wonen. Waarom is niet precies bekend. Hij was in het bezit gekomen van het prestigieuze It Heechhout en wij weten uit zijn verdere leven dat hij graag groot deed. Er was geen directe opvolger voor Jan onder de kinderen. Misschien werd er gewacht totdat Ysbrand zou trouwen. Ysbrand bleef voorlopig zaakwaarnemer op It Heechhout, vast en zeker onder zijn vader. Hij trouwde op 10 mei 1875, alweer in mei, met Betsie Kramer, dochter van Frans Gerrits Kramer en Siebrigje Hendriks Brandsma. Tegelijkertijd trouwden zijn oudere broer Klaas en zijn jongere zus Veronica. Ysbrand en Betsie woonden toen nog een jaar gelukkig op It Heechhout. Er kondigde zich al spoedig een kind aan. Binnen tien maanden werd **Jan Ysbrands Galema** (1.12.15/77) (Jan Ysbrands 2) geboren als de enige Galema, die ooit op It Heechhout zou worden geboren. Daarop was misschien ge-

Elizabeth Johanna Kramer 1.11.9

wacht om van boerderij te wisselen. Ysbrand Klazes' zoon Jan (Jan Ysbrands 1), immers in 1873 eigenaar geworden van It Heechhout, nam in 1876 de prachtige boerderij in bezit en verhuisde daarheen van Half Hichtum met zijn vrouw Klaaske Fongers Huitema en de nog thuis zijnde kinderen. Ysbrand en Betsie moesten toen weg van It Heechhout en verhuisden naar het heel wat mindere Half Hichtum, althans wat betreft de behuizing. Ysbrand werd ook daar weer huurder van zijn vader, die immers ook Half Hichtum geërfd had. Wie binnendoor van Bolsward naar Hichtum fietst of rijdt ziet aan de linkerhand een bord staan met "Golfboerderij Half Hichtum". De oorspronkelijke en oude boerderij, waar de 12 volgende kinderen van Ysbrand en Betsie werden geboren, werd in 1898 afgebroken.

Voordat ik over de emigratie naar Brabant vertel kom ik even terug op de familie van Betsie. Haar moeder was Siebrigje Brandsma, haar grootvader was Hendrik Mebius Brandsma. In 1735 trouwde ene Hendrik Johannes uit Weidum met Anderske (Andrieske) Isbrants (Ysbrands) uit Oosterwierum. Zij woonden in Swichem. Hendrik Johannes ging zich Brandsma noemen. Toen werd waarschijnlijk de naam Brandsma geboren. Hendrik Johannes heeft deze naam niet aan zijn vader ontleend maar aan de vader van zijn vrouw Anderske, die Ysbrand heette en de grootvader zou worden van Ysbrand Klazes van Tjerkwerd. Zo wordt althans verteld.

Hendrik Mebius Brandsma, Betsie's grootvader van moeders kant was een goede bekende van Ysbrand Klazes van Tjerkwerd. Dat blijkt heel duidelijk uit heel eenvoudige aantekeningen van haar grootvader van vaders kant, Gerrit Frans Kramer. Alle drie waren goede bekenden van elkaar. Alleen Hendrik Mebius Brandsma werd aangesproken met zijn achternaam Brandsma, de beide anderen

met hun voornaam. Dit onderscheid, dat werd gemaakt, past helemaal bij de belangrijke functies die Brandsma sociaal vervulde.

II. Ysbrand Jans Galema (1.11.9/76) en Betsie Frans Kramer kregen 13 kinderen, die allen op de oudste na, op Half Hichtum werden geboren tussen 1877 en 1891. De eerste tien jaar van hun huwelijk lijkt alles voorspoedig te verlopen, zeker wat de gezondheid van de kinderen betreft. De kindersterfte was tot die tijd in het algemeen erg hoog. Ysbrand Klazes Galema van Tjerkwerd en zijn vrouw Ytje Jans Siemsmas werden beiden voor die tijd zeer oud, resp. 82 en 83 jaar. Ysbrand Klazes van Tjerkwerd was de jongste uit een gezin van vijf kinderen, in welk gezin echter alleen hij in leven bleef. Vier voor hem geboren kinderen stierven op jonge of zelfs zeer jonge leeftijd. Alleen overgebleven kon Ysbrand zich al jong rijk noemen: mede dankzij een erfenis van zijn vrouw bezat hij al vroeg reeds drie boerderijen. Hij had acht kinderen. Zijn kinderen bleven allen in leven en trouwden en kregen meerdere kinderen.

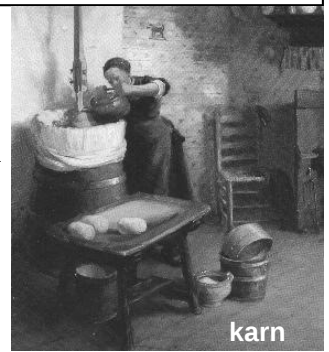
Maar toen deze trouwden en kinderen kregen, overleden weer velen van hen op jonge leeftijd. Dit trof ook het gezin van Ysbrand en Betsie en ook het gezin van Ysbrands neef, eveneens **Ysbrand** (1.11.8/60) genaamd, die van **Akke Hiddes Teernstra** 14 kinderen kreeg, van wie zelfs zes jong overleden. In het gezin van Ysbrand en Betsie werden de eerste vijf van de 13 kinderen volwassen maar overleden de volgende vijf vroegtijdig. En zo was het in vele boerengezinnen. Waarom was dat toen zo

vooral in de boerengezinnen? Vóór die tijd stierven overal veel kinderen reeds in het kraambed en de moeder vaak ook. De zorg voor moeder en kind verbeterde gelukkig maar nu stak een vreselijke ziekte de kop op. Een ziekte waarover meestal niet gesproken werd en als dat wel gebeurde werd de ziekte de tering genoemd, en als de ziekte heel snel verliep vliegende tering. Wij spreken nu van tuberculose. Deze ziekte trof, zoals gezegd vooral boerengezinnen, o.a. het gezin van Ysbrand Galema en Betsie Frans Kramer. Ik ga hier uitvoerig op in, omdat dit een belangrijke reden, alhoewel niet de enige, zou worden dat hun vijf oudste kinderen en later nog twee van de overgebleven kinderen naar Brabant trokken en werk in de zuivel kozen.

Na de eerste vijf kinderen overleden de vijf volgende kinderen en intussen, hetgeen voor het onderhoud van het gezin heel erg zou blijken, ook hun vader Ysbrand. Voor vele gezinnen, die in die tijd door deze ziekte getroffen werden, had dit niet alleen gevolgen voor de gezondheid maar ook sociaal en economisch gezien. De ziekte was een onverwacht gevolg van een belangrijke ontwikkeling in de behandeling van de melk op de boerderij. Deze ontwikkeling was hard nodig in de jaren 1880, die een crisis voor de boeren ging betekenen vanwege een sterke daling in de waarde van hun produkten. Hun boter stond lang op de markt in Londen aangeschreven als de allerbeste. Dat was in het begin van de eeuw, rond 1900, voor de Friezen aanleiding geworden om massaal het continentale stelsel en het verbod op de handel met Engeland te ontduiken. Maar er was de klad ingekomen. De Friese boter werd te nat, te slap bevonden. De prijzen

daalden. De oorzaak hiervan werd deels gevonden in het feit dat het werk te zwaar was geworden dat gedaan moest worden door de boerin en haar hulpen in vochtige en tochtige en vaak koude kelders.

Een veel belangrijkere reden dat de Friese boter minder waard was geworden lag hierin dat de handelaren met de boter knoeiden; ze mengden deze met margarine. Dit deden de boeren in Denemarken niet en hun boter werd in Londen nu veel beter betaald. Allereerst moesten de knoeiers worden aangepakt en voor het probleem van het te zware werk werd een eerste oplossing gevonden in de ontwikkeling en de aanschaf van de boterkarn, die echter nog wel met de hand of door het paard in de tredmolen bewogen moest worden. Dat bleek niet voldoende. De ontwikkeling van het stoomwezen

karn

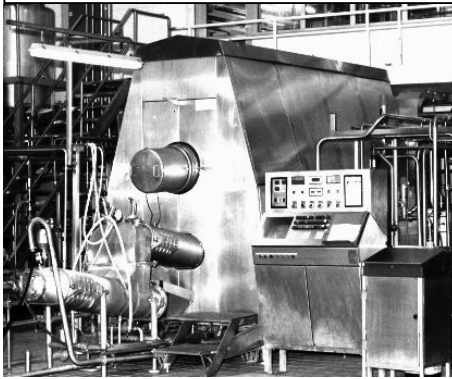
stoommachine

bracht een betere oplossing. Deze nam het werk van de hand en van het paard volkomen over. Maar voor de aanschaf van een stoommachine moesten de boeren gaan samenwerken. Zonder samenwerking kon de mechanisatie van de melkverwerking niet worden betaald. Er moesten bedrijven worden opgericht. Hoe klein deze in het begin ook waren het was noodzakelijk dat de melk van verschillende boerderijen bij elkaar werd gebracht.

Men had zich echter niet voldoende gerealiseerd dat in die tijd op enkele boerderijen rundertuberculose voorkwam, en evenmin dat de bewoners op deze boerderijen daartegen immuun waren geworden. Maar nu kwam de melk van meerdere boerderijen bij elkaar. De melk van

tredmolen

De moderne karn

besmette boerderijen besmette nu ook andere melk. Aangezien de karnemelk en de wei, hetgeen overbleef na het karnen, afhankelijk van het feit of de room werd aangezuurd of niet, weer terugging naar de boerderij was de kans groot dat gezonde stallen intussen ook besmet raakten. Het vee en de mensen op tbc-vrije bedrijven hadden tegen de ziekte geen weerstand opgebouwd. De tragiek was dat de ziekte met haar kwaadaardige uitwerking juist uitbrak op gezonde bedrijven zowel onder het vee als onder haar bewoners. Verdenkingen vanwaar de ziekte eigenlijk vandaan kwam waren niet uit de lucht en dit verklaart de geheimzinnigheid waarmee de ziekte omgeven werd. Zij werd een schande genoemd, een gevolg van gebrek aan hygiëne, zij werd doodgezwegen totdat na lange tijd de ware oorzaak aan het licht kwam. (Bron: Mebius Hendriks Kramer, emeritus-hoogleraar veeartsenijkunde, te

De Bilt) Het duurde lange tijd totdat tuberculeus rundvee rigoureus werd opgeruimd. Einde tachtiger jaren van de 19^e eeuw heerste de ziekte op haar hevigst. Juist toen stierven vijf kinderen van Ysbrand en Betsie, kinderen waren het meest kwetsbaar. Een broer van Betsie, Gerrit, studeerde op het Gymnasium in Leeuwarden, hij wilde arts worden. Op 6 oktober 1885 schreef hij aan Ysbrand en Betsie: "Waarde Broeder en Zuster, Met smart ontvang ik zo even het treurig bericht van het overlijden van Uw kleine Johanna. Temeer nog trof mij deze tijding, daar Zondag nog alles wel was...."

Uit de reactie van Gerrit blijkt duidelijk dat hier sprake was van vliegende tering. In 1891 stierf Ysbrand, die het langste weerstand bood maar ongetwijfeld al lange jaren ziek was met als gevolg dat zijn bedrijf steeds minder kon floreren.

In datzelfde jaar werd mijn vader Fonger geboren, die 15 jaar later nog in ernstige mate tuberculose kreeg maar als enige genas. In 1899 stierf moeder Betsie Kramer plotseling, hetgeen echter niet aan tuberculose werd gekweten. Een jaar eerder had zij tengevolge van alle rampspoed Half Hichtum moeten verlaten. Met de jongste kinderen trok zij in bij haar broer Dirk op de ouderlijke boerderij in Kubaard. Dirk was lange tijd bij haar bedrijfsleider geweest, nu deed zij

Fonger Galema (1891-1957)

voor hém de huishouding. Intussen hadden haar ouders – wonderlijke speling van het lot - de behuizing van It Heechhout gekocht van Ysbrands moeder Klaaske Fongers Huitema, reeds 25 jaar weduwe van Jan Ysbrands Galema. Klaaske zat intussen ook zo goed als aan de grond, waarover ik in het vervolg kom te spreken.

Acht wezen, de oudste Jan 22 jaar, de jongste Fonger 8 jaar. Hun grootmoeder Siebrigje Hendriks Brandsma sprak: "Als de kinderen niet naar Brabant gaan en in de zuivel komen te werken, zullen zij arbeider worden!" Een Brandsma! Zij kende haar trots. Over haar wordt de volgende anekdote verteld. Wanneer zij zondags vanuit het voorportaal de kerk binnenschreed rees heel het voorschip omhoog om haar te zien! Maar zij was wijs en verstandig en zij durfde haar vader Hendrik Mebius Brandsma te trotseren, die een bekend en machtig bestuurder was in de Maatschappij van landbouw. Hij was behoudend en tegen de mechanisatie van de zuivelbereiding. Siebrigje koos echter voor mechanisatie, de stoomzuivel en voor emancipatie van de vrouw. Dankbaar hebben de wezen haar raad gevolgd.

(Wordt vervolgd)

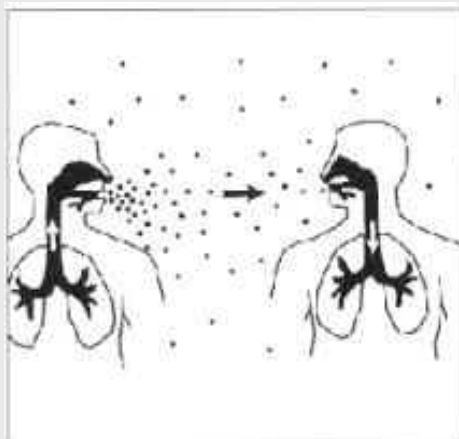
Wat is tuberculose ?

Tuberculose is een besmettelijke ziekte, veroorzaakt door de tuberkelbacterie of bacil van Koch, die de longen aantast en soms ook de nieren, beenderen, klieren, ...

Hoe gebeurt de besmetting ?

Tuberculose wordt praktisch uitsluitend overgebracht langs de lucht. Een persoon met besmettelijke of open longtuberculose brengt bij het hoesten, spreken of niezen tuberkelbacteriën in de lucht. Personen in de nabije omgeving kunnen de bacteriën inademen. Als deze ingeademde bacteriën de longen binnendringen, veroorzaken ze daar een kleine ontsteking. Een gezond lichaam maakt automatisch afweerstoffen die meestal voldoende zijn om uitbreiding van de ziekte tegen te gaan. Bij personen met verminderde weerstand kan de ontsteking zich verder uitbreiden en kunnen de bacteriën via de bloed- of lymfebanen ook in andere organen (nieren, klieren, beendergestel, ...) terechtkomen. Besmettingen gebeuren dus niet door het gebruik van huishoudelijke voorwerpen, eetgerei, boeken, voedsel.

Bron: internet; toevoeging redactie

Reünie familie Galema

(betreft de nakomelingen van Ysbrand Jans Galema (1.11.9/76) en Betsie Frans Kramer, zie het Galemaboek, blz. 76)

's-HERTOGENBOSCH 9 september 2006 – “Wat is 's-Hertogenbosch een prachtige stad geworden. Toen ik er wegging om naar het seminarie te gaan, was het verpauperd. Geweldig dat men hier zoveel respect heeft voor de historie van de stad,” aldus **Joseph Galema** (1.12.18, nr. 4/79) die samen met zijn oomzegger **Han Galema** (1.14.57/80) uit Uden op 9 september een reünie organiseerde van de familie Galema. Joseph Galema wist bij voorbaat dat de bijeenkomst hartelijk en sfeervol zou verlopen: “Vreemde mensen die elkaar voor het eerst zien, maar weten dat ze familie zijn. De familieleden ontmoeten elkaar in het pand van de melkfabriek aan de Guldenvliesstraat”. Dat was geen toeval. De vader van Joseph, **Fonger Galema** (1891-1957) (1.12.18/79) kwam vanuit Friesland naar Noord Brabant om de veehouders rond 's-Hertogenbosch, die een jaar eerder onder voorzitter Janus de Bekker een boerencoöperatie hadden opgericht, te helpen bij het verder ontwikkelen van een moderne Melkfabriek St. Jan, die reeds in 1907 was opgericht op initiatief van enkele artsen uit oogpunt van de volksgezondheid. In 1956 volgde **Ysbrand** (1925-2003) (1.13.35/80), Fongers oudste zoon, zijn vader op. In 1959 verhuisde de fabriek naar een nieuw gebouw aan de Zuid-Willemsvaart. Ysbrand was directeur tot 1976 toen de melkfabriek onderdeel werd van Campina en gereorganiseerd tot een fabriek die uitsluitend boter produceerde (*thans de grootste boterfabriek van Europa*). Ysbrand werd directiesecretaris van Campina in Veghel tot 1987. Na de lunch in de melkfabriek vertrokken de deelnemers aan de reünie naar de Bossche binnenstad voor – naar keuze – een stadswandeling, een boottocht via de Binnendieze of een rondleiding door de Sint-Janskathedraal. En om verrast te worden door de Bossche geschiedenis die tot leven kwam, zoals op het voorplein van het Noordbrabants Museum. Monumentendag in 's-Hertogenbosch was met recht een gedenkwaardige dag.

Bron: Blad van de Bossche Omroep 17 september 2006 (op verzoek van de familie werd de originele tekst een week later belangrijk gecorrigeerd. Deze correcties zijn in de voorgaande tekst overgenomen)

Meinte Jorna is terug tussen zijn groente

Zijn handel, zijn leven

Meinte Jorna (1.12.25, nr.1, kind 1/109) is nauwelijks terug uit het ziekenhuis of hij heeft zijn dagelijks werk, de groentehandel, weer opgepakt. Het is z'n leven. Want wat miste hij zijn klanten en zijn nering. „Ik wie sa ûnwennich.”

Door Wietske Koen

WIJCKEL - Hij was nog nooit lang van huis geweest. En nu ineens lag hij weken achtereen in een verpleegbed. Nee, dat was niets voor Meinte Jorna (72) uit Wijckel. Wat had de groentehandelaar een heimwee, naar z'n klanten, z'n nering, het eigen baas zijn. „Ik wie sa ûnwennich, ik woe fuort.” Hij is er nog naar van. „Se dogge goeie dingen hear, yn dy ynstellings, mar ik hie it wol hân”, zegt hij, terwijl zijn ogen vochtig worden.

Het was dit voorjaar, dat zijn zicht plots achteruit ging. „Jou my mar in briltsje”, zei hij tegen de arts in Sneek, maar nee, die wilde hem verder onderzoeken. Toen bleek dat hij een hersentumor had. Een goedaardige, dat wel. Maar de operatie zou een flink gepuzzel worden, want het gezwel zat vast aan de hypofyse. Een litteken verradt de route die het operatiemes afgelopen zomer aflegde. „Se ha in hiele dei mei my oan 'e gong west, dienen wat se dwaan moasten. Ik bin der sîn hinne gien en kaam der ek sîn wer wei.”

Zijn lange haren behield hij. Dorpsgenoten, die hem tot zijn grote vreugde vaak schreven of belden, stelden vaak vooraf al dat „it sturtsje der wol ôf weze soe”. Nee, daarover heeft hij zich nooit druk gemaakt. Een paar jaar geleden, toen het hem aan tijd en zin ontbrak naar de kapper te gaan, bond hij zijn grijze dos op aanraden van een bakkerijmedewerkster

bijeen met een elastiekje. „En it is wol maklik sa.”

Zo'n twintig jaar geleden, toen hij na de scheiding het huisje aan de Heerenhoogweg betrok, begon de oud-boer zijn zaak. Hij had de boerderij Fokkema Oord, in Gaast, waarop hij was geboren en getogen, overgedaan aan zijn zoon. Jorna, zijn zoon zit er nog, maar contact hebben de beide mannen sindsdien niet meer. Ook van zijn beide dochters hoorde hij al die jaren niets. Dat doet pijn, maar het is niet anders. Opnieuw een paar tranen. „Fierder giet it wol, hear, mar ik bin de lêste tiid samar lyts man.” Dat komt door de operatie, leerde de informatiemap van het ziekenhuis.

's Avonds reist hij altijd voor handelswaar naar de polder, de volgende ochtend vent hij het goed uit, tot aan Workum toe. Nu moet hij zich noodgedwongen laten rijden, want als gevolg van de ingreep mag hij een half jaar lang niet achter het stuur. Gelukkig bieden veel dorpeelingen hem hun diensten aan. Pas een week geleden keerde de groentehandelaar terug naar zijn huisje aan de Heerenhoogweg. Hij stalde de kratten met fruit meteen alweer uit tegen de zij- en achtergevel, de groenten zette hij weer in „it hok”. Ja, de meesten zouden het vast eerst rustig aandoen, hij niet. „Ik ha ommers net in moai wyfke der 't ik mei boartsje kin.” Na zijn eerste vrouw had hij „wol ris in skarreltsje”, maar serieus werd het nooit.

En andere bezigheden dan zijn zaak heeft hij gewoon niet. Dat was voor hem ook de reden bij het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd op dezelfde voet door te gaan. Frieda de Jong uit Wijckel, die even langs wipt, zegt blij te zijn dat Jorna „der wer is. As ik nei Balk gie te boadskipjen kaam ik faak sunder grienten werom. Ik wie ommers wend dat hjir te heljen.” *Bron: LC 9 oktober 2006*

Galama's en Galema's in historisch Harlingen bijeen

De donateurdag 8 juli 2006, een verslag, door Geertje Broekstra-Galama

Zo rond elf uur zien we tal van familieleden arriveren aan de zonnige waterkant van het Franekereind in Harlingen. Dat zij op weg zijn naar de donateur bijeenkomst kan niet missen!

Heel verrassend zijn wij na een toch wel heftige zoektocht naar een geschikt etablissement in Harlingen terecht gekomen in het Heerenlogement: het van oudsher voor autochtone Harlingers veel te deftige statige hotel aan de rand van de oude binnenstad met uitzicht op de dom van Almenum- de huidige hervormde kerk- de Engelse tuin die voert over het oude bolwerk langs de Noord Oostersingel en de beroemde drie bruggen waar de stempelpost gesitueerd is ten tijde van een elfsteden tocht per schaats.

Koffie met koek

Het is meteen gezellig druk in de smuke restaurantzaal, de koffie staat voor het inschenken en de oranjekoek voor het grijpen. Nadat er her en der een bestuurslid uit een gesprek is losgerukt kan de voorzitter zo rond twaalf uur de vergadering openen.

Onze voorzitter Sjoerd Galema heet alle aanwezigen van harte welkom! Hoewel de opkomst van vorig jaar in het Sensorhus niet zoals gehoopt geëvenaard is, zijn we zeer verheugd de aanwezigen na deze zeer geslaagde, informatieve en recreatieve ontmoetingdag in het Sensorhus wederom te treffen. De lovende spreuk uit het L.C. verslag van deze dag is dan ook de opener voor vandaag: Een Galema laat het nooit zitten!!!

Dagprogramma

Geertje schetst hierna kort het komende programma. Van één uur tot half drie zal er in diverse groepen door de stad gewandeld worden. Van drie tot half vijf is er een rondvaart door de Harlingse wateren gepland. Na half vijf is het officiële programma afgelopen en kunnen allen die dit wensen bijkletsen in het Heerenlogement, waarna het diner geserveerd zal worden.

Hierna neemt Sjoerd het woord weder-

om over, met de mededelingen. Het bestuur is heel blij twee nieuwe bestuursleden gevonden te hebben. Wij denken dat hun persoonlijke kwaliteiten een ware aanvulling zal zijn: Wieke Schimmel-Galama en Maaïke Galama worden door de voorzitter voorgesteld aan de leden; hun benoeming wordt zichtbaar gemaakt door de uitreiking van de alom felbegeerde polo met daarop het geborduurde familie wapen. Een minder grappige mededeling is dat de voorzitter volgend jaar denkt te bedanken als bestuurslid van onze stichting. In het afgelopen "sabatsjaar" is het bestuur dan wel niet vaak samen geweest er was wel veel mail contact en aan de familiekrant als bindende factor is door Eelco, Maaïke en Maikel heel veel werk verzet!! Leuk weetje is dat er geld in omloop is gebracht met daarop het wapen van de Galama's: de "flynt", geslagen te Vlieland.

Naar nieuws is er ook te melden. Net voordat het bestuur naar het Heerenlogement vertrok belde Thecla Galema-Perk dat ons zeer trouw lid, tevens Harlinger van geboorte, Jan Galema en zij helaas niet aanwezig konden zijn, omdat Jan de avond ervoor met een ernstig infarct vanuit Harlingen was opgenomen in het ziekenhuis in Zwolle. Hun boot lag bij onze aankomst nog op het zo vertrouwde stekje in de bocht van de Zuid Oostersingel.

Financiën

door Wieke:

Voor wie het wil ligt er op de bestuurtafel een overzicht. De overdracht van het penningmeesterschap is gepaard gegaan met veel papier rompslomp en handtekening misère. Gelukkig heeft de vorige penningmeester Theo Galema het verslag keurig gemaakt: het exploitatie saldo bedroeg € 600,- De donaties worden redelijk trouw betaald. Het bestuur denkt de donateurs goed te bedienen voor een laag bedrag. Het bestuur is tevreden met de gang van zaken. De meeste donateurs hebben de bijdrage voor deze dag per bank betaald, wie dit niet heeft gedaan kan contact opnemen met Wieke.

De familiekrant

Het bestuur daagt de donateurs uit om contact op te nemen met Maaïke: Maaïke gaat graag op stap om de meest uiteenlopende familie bezigheden te verslaan in de familiekrant: politici en boe-

ren zijn al volop aan bod geweest: Vooral andere mensen dus!!!GRAAG!!

Hierna wordt de spits voor het **tien minuten praatje** afgebeten door Loes van Aggelen-Galama. Zij heeft een goed opgebouwd verhaal, dit kunt u elders in deze krant lezen. Onder de indruk van deze lezing wordt de vergadering beëindigd na het doen van enkele huishoudelijke mededelingen.

Stadswandeling

Een viertal Harlinger stadsgidsen zitten al op ons gezelschap te wachten. Gelukkig toont geen van hen enige haast, zodat er op informele wijze rond de stamtafel kennis gemaakt kan worden met: de heren Sjoerd van der Schaar, Joop van der Heide en Richard Zeinstra en mw. Gerry Kuijper. Een zeer divers gezelschap, met veel gemeenschappelijke kenmerken, zij zijn allen cultureel, politiek, en historisch gezien bijzonder betrokken bij de Harlinger Gemeenschap.

Nadat we eerst met de hele groep geposeerd hebben voor de foto op bladzijde 14, kunnen we vertrekken. Gerry neemt degenen mee die minder goed ter been zijn ofwel een kortere route wensen te wandelen. We wandelen in een groep van maximaal 12 personen, dit is bijzonder leuk, omdat er heel creatief op persoonlijke en groeps belangstelling wordt ingespeeld. Zo wijst Joop van der Heide ons als voormalig Roomse kosterzoon op de entree van het St. Anna klooster, wij kunnen er zelfs binnen lopen. Een van onze groep herkent de gang van het internaat waar ze met heit haar zus naartoe bracht, wat leek die hall vroeger veel groter! Uiteraard bezoeken we de Dom van Almenum, gaan we de R.K. kerk binnen, waar we worden gewezen op talrijke bijzondere personen, en persoonlijk ervaren details, waarbij ook Galema relevante verhalen aan de orde komen. De gidsen worden hartelijk bedankt voor hun enthousiaste inventieve begeleiding!!

Bootrondvaart

Het is al bijna half drie als we in een stralende zon bij de Singelprinses arriveren, waar we soms met wat hulp aan boord gaan. Grote hilariteit als er op de valreep.. altijd dezelfde.. nog enkele wederhelften aan boord stormen.. Met deze temperatuur is het genieten op het water, met algemene stemmen wordt er daarom voor gekozen om de tocht te ver-

lengen van anderhalf naar twee uur, zodat we ook de Waddenzee even op kunnen, uiteraard varen we door de Tjerk Hiddessluizen, en door de Harlinger singels. Bij de haven zien we nog het standbeeld van Caspar di Robles, waarover in de vorige familiekrant is geschreven. Bijzonder waren de twee hoofden op het standbeeld, zodat hij zowel een oogje in het zeil kon houden op zee alsmede op het land. Zie ook de foto op pagina 15.

Vanwege de warmte besluit het bestuur dat er drankjes geserveerd worden uit de "pot". Veel te snel meren we aan bij het begin van de Zuiderhaven. Hiermee is het officiële gedeelte van de donateurdag alweer ten einde.

Napraat en diner

Druk pratend en ongedwongen slenterend, komen we onderweg naar het Heerenlogement veel familieleden tegen. Op het terras of in de gelagkamer van het Heerenlogement is er vervolgens volop de gelegenheid om verder te kletsen. Zo rond zes uur kunnen we aan tafel, waar we genieten van een heerlijk creatief drie gangen menu. Het is al rond half negen als de voorzitter ieder bedankt voor zijn of haar deelname aan deze gezellige en relaxt verlopen familiedag.

Nog is voor een aantal personen de dag te kort, gelukkig vinden zij gastvrij onthaal bij Sible Hettinga, ook hier worden we meegevoerd in een aantal familie anekdotes, aangevuld of beaamd door en met elkaar ... Kortom een eindeloze dag met een veel te snel eind!!

Loes duikt in de geschiedenis

Interview door Maaïke Galama

HARLINGEN—Met als aanleiding het onderhoudende tien-minuten praatje van **Loes van Aggelen-Galema** (1.13.26. nr. 1/64) op de familiedag in Harlingen zaten we 13 september j.l. opnieuw aan de koffie in het Heerenlogement. De vraag die nu op tafel ligt is hoe Loes aan het virus van familie-onderzoek is gekomen.

Loes is in Den Haag geboren, maar de familie komt oorspronkelijk uit Bolsward. In haar jeugd werkt haar vader **IJsbrand Galema** (1.13.26/ 64) als bedrijfsleider van het Haagse filiaal van 'de Amstel' bierbrouwerij. Maar in zijn

Loes van Aggelen met haar vader IJsbrand

vrije tijd is IJsbrand een fervent stamboom- en familieonderzoeker, iets waar hij al voor de oorlog mee begonnen was en nu met niet aflatend vuur aan doorwerkt. En niet alleen hij, ook oudoom **Klaas Galema** (1.12.11/61) en oudoom **Hidde Galema** (1.12.12/62), in die tijd eveneens wijn- en bierhandelaren in Den Haag, zijn erg met de familiegeschiedenis bezig, waarbij oudoom Hidde zich vooral richt op het uitzoeken van de stamboom. Het wordt in Loes' familie van oudsher als 'normaal' gezien dat de stamhouders zich voor de Galema familie-historie interesseren.

Maar het zijn niet alleen de oudooms die over het familieverleden spreken, ook Loes' tantes Elisabeth, Appollonia, Agatha en Johanna zijn hier mee bezig en ook voor hen is het een geliefd gespreks-onderwerp. En dan is er nog de zoon van oudoom Hidde, **IJsbrand Hiddes Galema** (1.12.12, nr 1/63), journalist en correspondent in Rome: als je in een familie geboren bent waar de geschiedenis van de Galema's zo leeft, kan het virus je toch bijna niet ontgaan, zou je zeggen.

Dat gold echter niet voor Loes. Ze vertelt dat ze het in die tijd maar een 'raar gedoe' vond, die familiegeschiedenis, gewoon 'belachelijk'. Ze wil er niets mee te maken hebben. Ze maakt er grappen over, dat is alles. Loes groeit op en wordt lerares tekenen in Kampen. Na jaren aan de openbare scholengemeenschap voor VWO komt ze drs. Henri van Aggelen tegen. Ze trouwen in 1982 en gaan te Lausanne in Zwitserland wonen, waar dochter Annabel wordt geboren. Henri werkt als econoom en internationaal bankier bij een handelsbank en voor zaken reist hij veel en voor lange perioden naar dit en dan weer dat land. Loes, samen met Annabel, krijgt vaak de gelegenheid mee te reizen en ziet op deze

manier veel van de wereld. Loes kijkt met bijzonder veel plezier op deze tijd terug.

Maar met de komst van Annabel, tenslotte een nieuwe generatie, verandert er iets in Loes. Het 'raar gedoe' begint haar langzamerhand wat minder raar te lijken. Het wordt inmiddels tijd dat Annabel naar de middelbare school gaat en Loes en Henri gaan op zoek

naar een passende school. De provincie heeft hun voorkeur, en de keuze valt uiteindelijk op Harlingen, nu twaalf jaar geleden, de stad waar oudoom Klaas in zijn jongere jaren ook gewoond heeft. Op dit moment volgt Annabel de Pabo in Leeuwarden: ze heeft haar draai gevonden en wil niets liever dan in het lager onderwijs gaan werken.

Dan vraagt tante Zus (Agatha) aan Loes om uit te zoeken hoe de familie toch vanuit Bolsward naar Rotterdam is vertrokken. En ook hoe het zat met de adellijke tak. Daarmee begint dan ook voor Loes de 'familie-uitzoekerij'. Van haar vader krijgt ze stapels ordners en later laat hij haar zijn over vele jaren opgebouwde archief na. Ook heeft ze correspondentie van haar oudtantes. In 1992 heeft Loes Galama/Galema - Bevindingen van een Onderzoek klaar, het stamboomonderzoek naar het adellijke geslacht Galama/Galema. In 1996 rondt ze het volledige overzicht van de historie van haar tak van de familie af, beginnend met **Nicolaas Ysbrands Galama** (1.10.8/58), geboren in 1814 in Tjerkwerd en doorlopend tot ca. 1970, compleet met foto's, bidprentjes en andere illustraties. En zo blijkt maar weer dat 'it bloed krûpt wêr't it net gean kin'.

En wat is nu het antwoord op de vraag van tante Zus: waarom verhuisde de familie van Bolsward naar Rotterdam? De boerderij van Ysbrand Klazes in Half Tjerkwerd was eigendom van al zijn kinderen en werd verkocht om het agentschap van 'de Amstel' te financieren. Bernardus, later vader van IJsbrand en grootvader van Loes, vertrekt dan naar Rotterdam. Later gaat ook hij in Den Haag wonen, waar zijn broers Klaas en Hidde naar toe zijn gegaan, dezelfde oudooms die Loes, naast haar vader, met het

Donateursdag 8 juli 2006 in

Harlingen

Foto's door Eelco Galama;
meer foto's op de website www.galama.nl/galema/.

Caspar di Robles; zie
ook krant voorjaar 2006

Loes

Hero Galama, de drukker uit Harlingen

Tijdens de familiedag zocht Loes van Aggelen-Galema in een zeer interessant zg. tien-minuten praatje de vraag te beantwoorden of **Hero Galama** (7.4.1/199), drukker van de Admiraliteit van Friesland en de stad Harlingen in de 17e eeuw, al dan niet dezelfde persoon is als Heere Galama, zoon van Pytter Heeres Galama, textielkoopman in Bolsward. Hieronder volgt een verslag van haar verhaal.

De 17e eeuw was de tijd van de beroemde admiralen Michiel Adriaanszoon de Ruyter, Cornelis Tromp en Tsjerk Hiddes de Vries, de zeehelden die zeeslagen aanvoerden om de machtsbalans tussen Engeland en de Provincie der Nederlanden in evenwicht te houden. De drukker van de Admiraliteit in Harlingen van

1660 tot 1678 was Hero Galama.

Hero was bevriend met, en mogelijk leerling van, Gysbert Japicx (1603-1666), de eerste dichter die in zijn

Friesche Rymlereye en andere geschriften ervoor koos zich te uiten in de Friese taal. Uit een gedicht over Hero Galama, geschreven door Japicx in 1656, waarin hij hem met 'stout steegenoot' aanspreekt, weten we dat Hero oorspronkelijk van Bolsward afkomstig is. Met zijn vers, dat overigens afgedrukt staat in het Galema/Galama familieboek op blz.199, maant Japicx zijn 'grooten, doch reijsgesinden, vriend Heero Galama' voorzichtig te zijn op zijn vele reizen en wenst hij dat God hem behoeft moge voor de gevaren. Japicx noemt de plaatsen waarvan bekend is dat Hero bij drukkerijen in de leer is geweest c.q. gewerkt heeft: de bekende kartograaf Bleau in Amsterdam, Haarlem, en bij de befaamde drukkerij Plantijn in Antwerpen.

In 1660 is Hero gestopt met reizen. Hij vestigt zich in de Voorstraat in Harlingen, bij de Vismarkt, waar hij woont met

zijn vrouw en zoon, zijn drukkerij heeft en van waaruit hij ook zijn boeken verkoopt. Hij krijgt dan de positie van drukker van de Admiraliteit van Friesland en tevens van drukker van de stad Harlingen. In totaal verzorgt Hero 34 uitgaven. In zijn belangrijke functie beweegt Hero zich in de kringen van dichters en schrijvers en fungeert, vriend van Gysbert Japicx zijnde, als 'intermediair' tussen laatstgenoemde en de geschied- en letterkundige Simon Gabbema. Ook verkeert hij in de kringen van de Admiraliteit. Zo is hij goed bekend met Tsjerk Hiddes de Vries, de Friese admiraal. Hieraan is een klein raadsel verbonden. Kort na de dood van Tsjerk Hiddes bracht Hero een gravure met diens portret uit met onderaan een lofdicht dat de grote daden van de admiraal roemt, geschreven door Hero zelf. Deze (originele) gravure is overigens te zien in het Hannemahuis in Harlingen. Hero stuurde een afdruk als geschenk naar Raadspensionaris Johan de Wit, die evenals zijn broer Cornelis de Wit tijdelijk verbonden was geweest aan de Admiraliteit in Harlingen en Hero als zodanig persoonlijk kende. Echter, Johan de Wit weigerde de gift en stuurde deze terug met woorden in de zin van: 'Als de prent in de handel komt, zal ik hem zelf wel kopen'. Wat de reden is voor deze afwijzing aan het adres van Hero is volkomen onduidelijk.

Tsjerk Hiddes de Vries werd begraven aan de ene kant van de toren van de Dom van Almenum, ofwel de Grote Kerk, in Harlingen. Hero Galama, datum van overlijden onbekend maar in ieder geval voor 1685, werd buiten deze kerk aan de andere kant van de toren begraven. Op zijn grafsteen stond: "De drukker Galama tot rust koos deese Ste; Hij minde Vrijheid, Kunst, Gerechtigheid en Vrê". We weten dat rond 1930/1940 zijn grafsteen nog naast de kerk lag, maar daarna is deze verdwenen en tot op heden onvindbaar.

Hero Galama is dus een maatschappelijk belangrijke persoon geweest en men kan zich daarom afvragen of hij van adellijke afkomst was. Tenslotte leefden er in zijn tijd nog Galama's van de adellijke tak, maar na de 5e generatie, te weten Hans Gales van Galama, gehuwd met Rieme Herckesdochter van Popma van Ter Schelling, ca. 1560, is de naam Hero bij de adellijke Galama's

niet meer vernoemd (volgens het Stamboek Friesche Adel). Bovendien voerden de adellijke Galama's naar Duits voorbeeld het voorvoegsel 'van' voor hun naam, iets wat Hero niet deed. Er is echter toch een aanwijzing dat Hero Galama als jongeman geacht werd van adel te zijn, en wel door het vierregelige vers in het Latijn van de Workumer pensionaris Henricus Neuhusius in Extemporanea Poëmata (1656), dat we als volgt zouden kunnen vertalen:

"Aan de vlijtige en scherpzinnige jongeman, Hero van Galama, drukker:
O, edele Galama, gij siert de namen van uw voorouders
Die de lauwerkranen op Friese grond verdiend hebben;
Maar gij zijt nog edeler dan titels en een ijdele beeltenis,
Gij onsterfelijke, die titels geeft door uw drukwerk."

Hero heeft niet het Galama-familiewapen gebruikt, dat toen al eeuwenlang vrijwel onveranderd bestond. Kennelijk had hij wel de wens een wapenschild te voeren, want hij liet er een voor zichzelf ontwerpen, naar het schijnt samengesteld uit de wapens van bekende Galama's. Men mag zich afvragen of zijn familienaam gecombineerd met zijn maatschappelijke positie hem tot deze wens hebben gebracht.

En nu terug naar de oorspronkelijke vraagstelling: is deze Hero Galama dezelfde persoon is als Heere Pytters Galama, zoon van Pytter Heeres Galama, schots- en textielkoopman in Bolsward? Pytter trouwt op 21 maart 1630 voor het Bolswarder gerecht met Sieuck Douckes uit Harlingen, dochter van Doucke Seerps en Tyed Sipckedochter. Pytter en Sieuck krijgen vijf kinderen, waarvan de oudste Heere is, geboren in 1631. Verder zijn er Tiede, geboren in 1634; Byncke, geboren in 1636; Doucke, geboren in 1638; en Tomes, geboren in 1646. Verder is van Pytter nog bekend dat hij in 1650 in Oost Indie verblijft, terwijl zijn vrouw in Bolsward is.

Doucke Pytters Galama, de jongere broer van Heere, vertrekt uit Bolsward om in Harlingen bakker te worden. In 1660 trouwt hij met Tietske Minnes. Verder is bekend dat beide op 4 december 1665 lidmaat van de Vlaamse Doopsgezinde Gemeente "De Blauwe Schuit" zijn. Later wordt hij meester

Gysbert Japicx

De conclusie is dan ook dat we mogen aannemen dat Hero Galama, drukker van de Admiraliteit van Friesland en de stad Harlingen, een en dezelfde persoon is als Heere Galama, zoon van Pytter Heeres Galama uit Bolsward. En dat Heere, evenals zijn broer Doucke, bij zijn vertrek uit Bolsward zijn naam verandert en zich van dan af aan Hero laat noemen.

Verhaal: Loes van Aggelen-Galema
Verslaglegging: Maaïke Galama

bakker en op 7 juni 1678 wordt hij ol-derman van het bakkersgilde. Hij overlijdt tussen 5 en 7 juni 1680 en Tietske volgt hem enige dagen voor 25 november van datzelfde jaar. Van interesse voor onze vraag is dat Doucke Galama zich in Harlingen niet langer bij zijn doopnaam laat noemen, maar hier, mogelijk om de meer stadse klank, zijn naam verandert in Duco.

Laten we de overeenkomsten tussen Hero en Heere nu eens bekijken. Heere is geboren in 1631, terwijl Hero in 1656 door Neuhusius 'jongeman' genoemd wordt, maar al wel als drukker werkzaam is. Heere en Hero zijn beide afkomstig uit Bolsward. Van Heere weten we dat hij een gegoede middenstander als vader heeft, terwijl Hero duidelijk van gegoede komaf moet zijn om een opleiding als drukker te kunnen volgen en te kunnen reizen. Als zoon van een notabel die een zekere reputatie genoot is het aannemelijk dat Heere zich bewust is van de importantie van de adellijke Galama's, terwijl met het laten ontwerpen en voeren van een eigen wapenschild Hero aantoont zich van de importantie van zijn familienaam bewust te zijn. En tenslotte is Heere doopsgezind, terwijl het zeer onwaarschijnlijk is dat Hero als drukker van de Admiraliteit van rooms-katholieke Galama-afkomst is.

Lolke Gerrits, “Koning van Wartena”

Door Eelco Galama

Bij stamboom onderzoek kom je regelmatig tot nieuwe ontdekkingen; nieuwe familie relaties, opvallende verhalen over voorouders, soms droevige dingen of misdadige zaken over familieleden. Afgelopen zomer kwam ik er via Sible Hettinga uit Harlingen achter dat velen van onze familie een bijzondere voorouder hebben, namelijk Lolke Gerrits, die ook wel de Koning van Wartena wordt genoemd. Het volgende, sterk verkorte verhaal gaat hierover: zijn handel en wandel en genealogische verbanden met onze familie. Als bron materiaal is hoofdzakelijk gebruik gemaakt van een artikel in het gedenkboek van het Rooms Frysk Boun in 1967 door Henk Aukes en een artikel van Simon J. Schaafsma in Gens Nostra XLVIII, nr. 4/5, pag. 286-292 uit 1993.

Lolke Gerrits was een kustvaarder uit de 17^e eeuw en woonde in Wartena. Zijn grootvader Lolke Hessels leefde in Wartena van 1610-1672 en wordt geregeld genoemd in de boelgoedsboeken van Idaarderadeel als koper van geregistreerde goederen. Zijn ouders waren Gerrit Lolkes en Gerbrigh Rinses en hebben een 50 jarig huwelijk gevierd. Kerkelijk zijn ze rond 1660 getrouwd, waarschijnlijk in een schuur-schuilkerk en wettelijk pas op 24 april 1699. Gerrit Lolkes en Gerbrigh Rinses krijgen 3 kinderen: Lolke, Rense en dochter Willemke Gerrits.

In die tijd van de reformatie was het open beleven van je katholieke geloof niet goed mogelijk. En dat heeft Lolke Gerrits aan den lijve ondervonden zo blijkt uit een aantal documenten. Lolke is geboren te Wartena in 1668 en aldaar overleden op 87 jarige leeftijd op 30 augustus 1755. Hij bleef voortleven als de ‘Koning van Wartena’ en is een voorvader op wie we tot op zekere hoogte trots kunnen zijn.

Lolke Gerrits huwde rooms katholiek te Warga omstreeks 1693 met Anna Gosses, die geboren is in 1671 en overleden op 30 augustus 1766. Zij werd 94 jaar, voor die tijd een bijzonder hoge leeftijd. Van hun 12 kinderen stierven er 4 zeer jong. De resterende 8 kinderen hebben voor een omvangrijk rooms-katholiek

nageslacht gezorgd. In Anna's leedbrief opgesteld op 2 september 1766 werd vermeld dat zij moeder was van 12 kinderen, grootmoeder van 63 kleinkinderen en overgrootmoeder van 68 achterkleinkinderen en deze bij leven gekend heeft.

Eén van de kinderen was Hessel Lolkes (geb. 8-9-1705) die te Warga trouwde op 22 januari 1730 met Adriaantje Ages (geb. ald. 4-9-1712). Op 3 oktober 1735 werd hun dochter Marijke Hessels geboren. Zij trouwde te Wartena op 8 januari 1764 met Bote Abes (geb. ald. 13-3-1733), kleinzoon van Bocke Abes, bouw-er van kofschepen, reder en hellingbaas. In de toenmalige kustvaartwereld werkten Lolcke Gerrits en Bocke Abes, beiden rooms-katholiek, nauw samen.

Curieus te vermelden is, dat drie zoons van Bote Abes en Marijke Hessels verschillende namen aannamen, verband houdende met hun achtergrond. Zoon Hessel Botes (geb. 21-12-1768) noemde zich naar de zwaaiolk voor zijn helling **Van der Kolk**. Zoon Fedde Botes (geb. 20-10-1773) nam de voor de hand liggende naam **Van der Werf** aan, terwijl zoon Johannes Botes (geb. 10-9-1771) die boer was op 't Hooghiem onder Wartena, koos voor de naam **Hooghiemstra**. Allen waren geboren te Wartena en r.k. gedoopt te Warga.

De kustvaarders

Lolke Gerrits was een kustvaarder. Hij voer met een kofschip van Portugal naar Rusland via de Oostzee en handelde allerlei goederen. Onder andere werd er hout geïmporteerd uit Rusland. Dan kwam het houten schip ook langs de Sont om er waarschijnlijk vers eten en

water te halen en misschien ook wel om andere handel te doen. Bij het aandoen van de haven in de Sont werd het schip geregistreerd en ook vermeld welke lading men aan boord had. Zodoende zijn gegevens beschikbaar over zijn handel. Lolke Gerrits is er erg rijk mee geworden, net als vele anderen die destijds in de handel zaten. Het kofschip was ongeveer 23 meter lang en er kon rond de 100 ton lading worden vervoerd. De export bestond vooral uit kaas, boter, meel, haver, tarwe, zaden, aardewerk, baksteen, papier en zelfs balen tabak. De import uit Scandinavië bestond vooral uit boomstammen, hout, hennep, potas, leer en stokvis. Uit de zuidelijke havens werd wijn geïmporteerd en rijst, zuidvruchten, specerijen en katoen; soms werd er zout meegenomen.

Door de kustvaart had deze welgestelde man een enorm prestige opgebouwd. Hijzelf en een deel van zijn verwanten bevoeren met koffen de bekende zeeroutes; andere verwanten stonden in relatie met de kustvaart. De navigatiemiddelen waren destijds wat beperkter dan heden en dat heeft ook de nodige levens gekost zo is in verschillende documenten te lezen. Ook de handel viel wel eens tegen en de kustvaart liep terug. Oorlogen speelden hierin ook een rol. Lolke Gerrits verzette zijn bakens reeds tijdens zijn leven en kocht veel onroerend goed (o.a. aan het Vliet te Leeuwarden) en verstrekke leningen.

Rooms katholiek

Lolke Gerrits had als overtuigd katholiek geen politiek en maatschappelijk stemrecht. Lolke's bijnaam 'Koning van Wartena' is aan meerdere oorzaken te danken. Hij was koninklijk rijk aan goederen en geld en de naam 'Rex Ludovicus' die hij aan een van zijn schepen gaf, zal mede een rol hebben gespeeld. Deze toen provocerende Latijnse naam was afgeleid van zijn eigen doopnaam Ludovicus (Lolke). Ludovicus of Lodewijk was de naam van een heilig verklaarde franse koning. Zoon *Hessel Lolkes* voer later nog op een naar zijn vader genoemd kofschip, de “Lodewijk Wartena”, waarvan een model is vervaardigd dat nu nog aanwezig is in de hal van Douwe Egberts te Joure.

Lolke Gerrits behoorde tot de kleine diaspora-groep die het tot op zekere hoogte niet gemakkelijk heeft gehad. Hij had echter weinig angst voor de gerefor-

'Rex Ludovicus'

Alle nakomelingen van Jacob en Wytske mogen zich ook nazaten van de koning van Wartena noemen.

meerde overheid en getuigde als het hem uitkwam, vaak provocerend, soms ook agressief. Zijn relatie met de overheid was een van voortdurend conflict. Hij accepteerde niet dat de rooms katholieken bij het uitoefenen van hun religie moeilijkheden ondervonden en protesteerde openlijk. Een voorval in 1715 paste geheel bij deze man:

Hij had opdracht gegeven een houten gevelstuk aan de buitenkant van zijn woning te Wartena te laten aanbrengen, met daarop een afbeelding van Christus hangend aan het kruis, geflankeerd door zijn moeder Maria en zijn neef Johannes. De daaronder aangebrachte tekst was een duidelijke verwijzing naar het door Lolke niet geaccepteerde verbod afbeeldingen van God of zijn heiligen te tonen. De gevolgen bleven uiteraard niet uit. Lolke werd gevangen genomen en afgevoerd naar het Blokhuis in Leeuwarden. Op 19 december 1715 spreekt het Hof van Friesland uit dat hij onmiddellijk het kruisbeeld van de gevel moest verwijderen op straffe van een flinke boete. Dit gevelstuk is nog te zien op de afdeling Rooms Katholieke godsdienst van het Rijksmuseum Catharijne Convent te Utrecht.

Bijna gelijktijdig met Lolke verdween het kofschip 'Rex Ludovicus' uit de familie: het passeerde de Sont op 9 maart 1755, arriveerde te Harlingen op 22 maart, werd daar op 24 mei te koop

aangeboden en er verkocht op 7 juni. Lolke Gerrits overleed te Wartena op woensdag 30 augustus 1755, op 87-jarige leeftijd.

De familieverwantschap, tien generaties terug:

- I **Lolke Gerrits** (1668-1755) is in 1691 getrouwd met Anna Gosses (1671-1766)
- II **Hessel Lolkes** (1705-1770) is een zoon van Lolke & Anna; hij trouwde in 1730 met Adriaantje Ages (1712-1786)
- III **Maaïke Hessels** (1735-1811), ook wel Marijke genaamd, is een dochter van Hessel en Adriaantje. Zij trouwt in 1764 met Bote Abes (1733-1803)
- IV **Fedde Botes** van der Werf (1773-1833) is een zoon van Maaïke en Bote; hij trouwt in 1798 met Dieuwke Hessels (1776-1814) en krijgen een zoon Johannes
- V **Johannes Feddes** van der Werf (1807-1871) trouwt in 1836 met Minke Harmens Engwerda (1818-1865); zij kregen een dochter Wytske Johannes van der Werf;
- VI **Wytske Johannes van der Werf** (1850-1881) trouwt in 1871 met Jacob Gaeles Galama (1849-1905); Jacob was later, nadat Wytske op 30 jarige leeftijd overleed, gehuwd met Hitje Dirks de Boer. Jacob en Wytske kregen een zoon Michiel Jacobs Galama.

Jacob Gaeles Galama

Wytske Johannes van der Werf

- VII **Michiel Jacobs Galama** (1875-1957) trouwt in 1903 met Margaretha Agatha Sakes Veltman (1879-1961); Michiel en Jacob kregen een zoon Petrus Bavo Galama

Griet Veltman en Michiel Jacobs Galama in de opkamer te Friens, 1930

- VIII **Petrus Bavo Galama** (1918-2001) trouwde in 1946 met Veronica Gatske Zeinstra (1921-2005); Piet en Vronie kregen een zoon Eelco Jeroen Galama
- IX **Eelco Jeroen Galama** (1955) trouwde in 1983 met Ria Kuipers (1958) en kregen 3 zonen Igo, Bas en Menno. Zij wonen in Leeuwarden
- X **Igo Menno Petrus**, geboren in 1985, woont in Groningen; **Bastiaan Michiel**, geboren in 1987, woont in Appelscha en **Menno Jeroen Galama** geboren in 1989, woont in Leeuwarden.

Veehouder Sjoerd Galema de nieuw beoogd stemmentrekker voor CDA in Fryslân Iemand die duidelijk zegt waar het op staat

Hartwerd - Hij moet een beetje op zijn woorden gaan passen. **Sjoerd Galema** (1.14.137/147) kan nogal eens rechtstreeks en confronterend uit de hoek komen. Tegelijk hoeft hij zichzelf niet te verloochenen, want het CDA zoekt juist een nuchtere Fries die duidelijk zegt waar het op staat. „En zo iemand ben ik natuurlijk.” Een 43-jarige katholieke veehouder uit Hartwerd moet de nieuwe stemmentrekker voor het CDA in Fryslân worden. Een nadere kennismaking

Goos Bies

Vriend en vijand werd erdoor verrast. Zelf was Sjoerd Galema er ook niet meteen op voorbereid, dat het CDA-bestuur hem naar voren wilde schuiven als de beoogde lijsttrekker voor de statenverkiezing van 2007 en als kandidaat-gedeputeerde.

Boerenpet

Galema verzeilde in de politiek via de Friese boerenbelangenorganisatie FLTO, waarvan hij bestuurslid was. De boeren probeerden met hem in 1998 een eigen geluid in de Tweede Kamer te krijgen. Hij stond op een onverkiesbare plaats (44, terwijl het CDA die keer slechts 29 zetels haalde), maar kwam slechts duizend van de benodigde 13.000 stemmen tekort om via voorkeurstemmen toch in de Kamer te komen. De wederzijdse belangstelling was echter gewekt en Galema werd gevraagd voor Provinciale Staten. Inmiddels is Galema veel meer dan een veehouder in de politiek. „Toen ik me in het begin beschikbaar stelde, was dat echt met een boerenpet op. Daar maak ik geen geheim van. Is ook niets mis mee. Natuurlijk is die boerenpet er nog wel - ik zal mijn afkomst nooit verloochenen - maar mijn interesse is veel breder geworden. De doelen van het CDA zijn ondertussen mijn doelen geworden.”

In de zeven jaar dat hij nu in de statenfractie van het CDA meedraait, is de katholiek opgevoede Galema ook veel dichterbij alle andere christelijke gezinden komen te staan. „Ik heb gemerkt dat de verschillen niet zo groot zijn.” Galema was opgegroeid in een verzuilde wereld vol tegenstellingen. „We woonden in Burgwerd en gingen in Bolsward naar de katholieke basisschool. De verzuiling is ons met de pap-

lepel ingegoten, en daar bewaar ik niet alleen goede herinneringen aan. Er werd afstand tussen de verschillende christenen gesuggereerd en gecreëerd die er niet is. Wat dat betreft ben ik heel blij dat onze kinderen die tijd niet meer hoeven mee te maken.”

Tegenstellingen komt hij nu tegen in de politiek, al lijken ze ook daar vaak groter dan ze in werkelijkheid zijn. Zo bots- te de fractie van het CDA de afgelopen periode nogal eens met de eigen gedepu- teerden Jan Ploeg en Piet Bijman. „We hebben het dualisme misschien wel eens te letterlijk genomen. Maar wij hebben dan ook minder bilaterale overlegjes tussen college en fractie dan bijvoor- beeld bij de PvdA.”

Sjoerd Galema heeft voor de toekomst van Fryslân een aantal grote investerin- gen in de infrastructuur voor ogen. Er zijn de komende jaren vele honderden euro's binnen handbereik (de Nuon aan- delen, het Waddenfonds en het beloofde geld voor het afblazen van de Zuiderzee- lijn), die hij wil gebruiken voor een su- peraquaduct onder het Van Harinxmaka- naal bij Harlingen en de ontsluiting bij Lemmer. De Zuidwesthoek moet weer bereikbaar worden. Ook in mensen en kennis moet worden geïnvesteerd, vindt hij. „Als CDA willen we werk voor ie- dereen die kan en wil. En als je het hebt over werkgelegenheid, dan heb je het over gedegen onderwijs. Ik denk dat we alles uit de kast moeten halen om de kwaliteit van het hoger beroepsonder- wijs in Leeuwarden op peil te houden.

Daar moeten we maxi- maal op inzetten. Dat heeft met geld te maken en dat gaat veel verder dan de oprichting van een kenniscampus en een bijdrage van de provincie. De concur- rentie tussen hbo's is moordend en Leeuwar- den is ver weg. Het blijkt in de praktijk dat de hbo's moeite hebben genoeg studenten te halen. 'En dan gaat het niet alleen om de aan- geboden studies en op- leidingen, maar ook om de kansen om te wonen. Leeuwarden moet vaart maken met het creëren

van goedkope woonruimte voor die doelgroep. Het hbo komt echt in de gevarenzone,”

meent Galema, die het door de FNP geï- nitieerde onderzoek naar de uitbouw van de Fryske Akademy tot een Friese uni- versiteit toejuicht. (Zie ook LC d.d. 4 november 2006, red.)

De verschillen met de PvdA zijn volgens Galema in de praktijk vaak minder groot dan ze lijken. Hij is dan ook voorstander van een breed college. „In Duitsland wilde rechts niet met links en andersom, waardoor nu een regering van nationale eenheid de echte problemen moet aan- pakken. Dan denk ik: zover had je het nooit mogen laten komen. Dat zulke grote groepen vier jaar aan de zijlijn staan. Omdat in Fryslân de twee grootste partijen, CDA en PvdA, al meerdere periodes met elkaar een college vormen, zie je hier in tegenstelling tot wat er lan- delijk gebeurt een grote mate van conti- nuïteit in beleid. Daar ben ik een groot voorstander van.” Dat college moet naar buiten toe een eenheid vormen, vindt Galema.

Oneliners en scherp debatteren zijn Ga- lema niet vreemd. Soms kan hij nogal rechtstreeks of confronterend uit de hoek komen. Nu hij lijsttrekker is, heeft het bestuur hem verzocht zorgvuldig op zijn woordgebruik te letten. „Daar wil ik erg mijn best voor doen, zonder mijn identi- teit te grabbel te gooien. Want wat ik wel kan, is duidelijkheid geven en onomwonden zeggen waar het op staat. Dat hoorde bij de profielschets. Het par- tijbestuur heeft behoefte aan iemand die duidelijk zegt waar het op staat.”

(vervolg pag. 21 Knieval)

Wie, Wat, Waar?

In de Harlinger Courant van 17 februari 2006 lasen we het volgende verhaal bij een oude schoolfoto.

Op de foto van een groepje jongens, van Jaap van der Veen uit Harlingen, kregen wij reacties van mevr. Galema-Tuithof en de heer S. Galema, beiden uit Harlingen en de heer Tj. Severein uit Alkmaar. Deze laatste schreef ons het volgende: "In de eerste oogopslag meen ik de jongens te herkennen als zijnde allemaal Galema's. De middelste op de voorste rij zou dan mijn achterneef Jan Galema moeten zijn, zoon van Germen Galema en mijn nicht Wietske Bierma. In onze jonge jaren waren we speelkameraadjes, we tiepelden, kaatsten en batsten op het Tiepelplein. Jan was niet alleen goed in batsen maar vooral in kaatsen. Later wilde hij dan ook naar het grote spul maar zijn vader vertelde mij later dat hij Jan had gezegd: ga eerst maar eens goed trainen! Jan heeft die raad dan zeker ook opgevolgd en heeft het goed gedaan in die sport. De anderen zijn denk ik dus ook Galema's en zeker zitten er een paar zoons van **Wieger Galema** (1.12.7/44) bij. Deze kende ik omdat hij bij de gemeentereiniging in dienst was, maar nog beter van de Vierdaagse, die hij op klompen liep van het merk Swift. Deze waren licht in gewicht en kon je kopen in een winkel op de Zoutsloot, over het brugje tegenover het Heerenwoltje. Eén van de andere jongens heette Thomas en ik denk dat hij rechts staat van Jan. De namen van de andere jongens ken ik helaas niet, er zijn er misschien ook een paar bij van een andere familie Galema. Het zijn wel neven denk ik zo. De foto zou gemaakt kunnen zijn voor de Rooms Katholieke Jongensschool aan de Schritsen".

1) Thom Galema (de bakker), 2) Thom Galema (van de Oude Trekweg), 3) Jan Galema (de kaatser), 4) Johannes Galema, 5) Douwe Galema (is naar Canada verhuisd), 6) Catharines Galema (was missionaris in Guatemala).

Knieval

En dan is er nog het sociale gezicht van het CDA, dat een deuk heeft opgelopen gedurende de huidige kabinetsperiode. „Daar hoor ik helemaal bij, bij het sociale gezicht. De buitenwacht merkt er niks van, maar intern heb ik mee voorop gelopen om onze Haagse vrienden in het goede spoor te krijgen. Al ver voor de gemeenteraadsverkiezingen hebben wij vanuit Fryslân laten weten dat het CDA zijn sociale gezicht moet laten zien. En daar zijn we nog mee bezig Het CDA moet gaan en staan voor mensen in de verdrukking. Ik weet dat onze voorzitter Pé Miedema niks anders doet dan onze gevoelens in Fryslân in Den Haag neer te leggen. En daar wordt echt naar geluisterd. Er is hard ingegrepen, dat was nodig, maar de gevolgen voor de mensen met de laagste inkomens zijn onderschat. De compensatie die nu geboden wordt, daar zijn wij zeker niet tevreden mee. Nee, dat gedraai om de hete brij en Zalm met zijn absoluut bedrag, daar heb ik niets mee. Wat is er mis met een knieval? Er is niks mis met toegeven dat je de gevolgen van bepaalde maatregelen hebt onderschat en dat daar compensatie voor moet komen Den Haag durft dat misschien niet te zeggen, ik als lijst-trekker wel!"

Dit artikel over Sjoerd Galema is een verkorte versie van een veel uitgebreidere versie uit het Friesch Dagblad dd. 6 mei 2006. Hiervan is een kopie samen met andere artikelen over zijn boerderij in Rusland, op verzoek verkrijgbaar bij de redactie.

Baukje Galama uit de Staten

Vlieland—De Vliender burgemeester Galama (1.13.80, nr.4/150) stelt zich bij de verkiezingen volgend jaar, niet herkiesbaar als Statenlid voor de VVD. Dat heeft ze aan de gemeenteraad van het eiland meegedeeld. **Baukje Galama** is nu een jaar burgemeester van Vlieland. Ze zit sinds 2003 in de Staten van Fryslân. Tussen 1994 en 1998 was ze wethouder in Weststellingwerf.

Bron: Fries Dagblad, 7-7-2006

Oane Galama onttrekt zich aan fierljeppmalaise

GERARD BOS

Zwaagwesteinde – Als er vorig jaar in een wedstrijd drie keer voorbij de 18 meter werd gesprongen, knikten veel volgers en toeschouwers goedkeurend. Want: weer een paar mooie 18 meternoteringen erbij. Hoe groot is het contrast daarmee in het huidige seizoen, waarin ‘negentien’ het toverwoord is. Aan de wedstrijd in Zwaagwesteinde hield menigeen daarom ondanks drie 18 meter-sprongen een weinig bevredigend gevoel over. Oane Galama onttrok zich het best aan de malaise: hij won de wedstrijd door 18.31 te springen. ‘Verandering van spijs doet eten’, luidt een oud-Hollands gezegde. Als de ‘verandering van spijs’ zaterdag symbool stond voor slechte in plaats van goede ljepperij en ‘doet eten’ inhoudt dat het dan komende zaterdag bij de Friese kampioenschappen in Winsum een spektakel wordt, dan zal menigeen achteraf niet wakker liggen van de wedstrijd in Zwaagwesteinde. Toch toonde die aan dat het niet altijd geweldig kan zijn en dat die kans er dus ook in Winsum in zit.

Ingegeven door alle euforie rond carbon, de 19 meternoteringen en de om de haverklap sneuvelende records, ligt het voor de hand dat het FK hét hoogtepunt van het seizoen wordt. Maar juist omdat fierljeppminnend Fryslân deze jaargang enorm verwend is, zijn de verwachtingen hoog. En dus kan het best eens flink tegenvallen komende zaterdag. Hoogmoed komt nog altijd voor de val. Wie daar geen last van heeft, is Oane Galama. De ljepper uit It Heidenskip kan samen met twee-lingbroer Ysbrand na een sprong als geen ander zijn emoties – positief dan wel negatief – in het zandbed de vrije loop laten, maar verder zijn de Galama-brothers nuchter van aard. En dus liet de Heidenskipster zich niet van de wijs brengen door zijn overwinning in Zwaagwesteinde. „Ik wol gewoan fier springe, klear. En foar it FK seit it neat. Dat is in oare wedstryd. Ik sjoch it wol, ik libje fan wedstryd nei wedstryd.”

Hij haalde zijn schouders op, glimlachte nog eens en ging verder met het inpakken van zijn tas. Niet dat hij verder niets te melden had, want de winnaar had wel een mening over het wedstrijdverloop. En het gebrek aan spanning en kwaliteit daarvan. „It hat wol wat mei de skânsen

te meitsjen, hjir yn de Westerein”, verklaarde hij.

Galama wees op de aanloop. Die gaat in Zwaagwesteinde voor het grootste gedeelte over een tweetal rijen stoeptegels. Die liggen lang niet allemaal evenredig recht. De overwinnaar doceerde: „Dan kin it dus barre dast yn in soart fan gat terjochte komst en dyn oanrin dêrtroch út balâns rekket. Dan springst fansels wol skean yn ’e stok. Dan bin der al gau in soad ljeppers dy’t bryk of yn it wetter gean.”

Dat gebeurde zaterdag vaker dan menig fierljepper lief was. De wedstrijd kwam daardoor nimmer tot leven, uitzonderingen zoals de 18.31 van Galama en de 18.29 of 18.02 van respectievelijk Henk Schievink en Thewis Hobma daargelaten. Te vaak was het ‘net niet’ bij de topklassers. Zoals bij de wederom drie keer nat springende Mark van Houten of zoals bij Egon van Kammen, die bij zijn finalesprongen dreiging uitstraalde maar twee keer te water ging, zoals bij Bart Helmholt die eens een keer níet de finale haalde in plaats van de zoveelste dagtitel te winnen en zoals bij Klaas Haanstra, die eveneens vroegtijdig kon douchen. In de andere klassen was van verre sprongen evenmin sprake, maar strijd om

Anne Galama (links) met de oude vertrouwde aluminium fierleppols en Bart Helmholt met de nieuwe polsstok van carbon. “It is it selde as yn de autosport, dêr meist ek sels dyn materiaal kieze. Sa is it dit jier by it ljeppen ek.”

Bron: Leeuwarder Courant 27 mei 2006

Anne Galama
en Bart Helmholt

de dagtitel was er wel. Zo beet de Burgumer Thomas Helmholt zich bij de junioren verrassend stuk op de al eveneens verrassend sterk acterende Bart Holtrop. De Winsumer won zijn eerste dagtitel van het seizoen.

Dat het met een afstand van 'slechts' 17.08 gebeurde, maakte de vreugde om de zege er bij Holtrop niet minder groot om. Netzomin als de afwezigheid van kanonnen als Hannes Scherjon, Jacob Scherjon en Piet Scherjon dat deed.

Achter de net van een rugblessure teruggekeerde Helmholt (16.52) eiste Hessel Zeinstra de derde plaats voor zich op. De Heidenskipster deed dat met een afstand van 15.74.

Ook de jongens en de dames blonken allen niet uit in het neerzetten van verre sprongen, maar bij met name de jongens was wel sprake van een spannende strijd. Met 16.05 greep Jelle Douwe de Vries in zijn laatste sprong van de wedstrijd de macht. Die kwam tot dat moment Sjoerd Hobma toe. De Oosthemmer was eerder al tot 15.99 gekomen. De dagtitel ging in de finale echter naar Nard Brandsma. De nummer drie uit de wedstrijd sprong in de finale 16.81.

Bij de dames was Jildou Postma een klasse apart. Zonder de afwezige klassenstleidster Janneke Noordmans, haar grote rivale, sprong de fierljepster uit Sneek een constante wedstrijd. Met 13.11 in de finale als winnend hoogtepunt.

Bron: *Friesch Dagblad*, 7 augustus 2006

Persbericht: Jaco de Groot verpulvert Nederlands record polsstokverspringen

Als eerste springer in de geschiedenis heeft [Jaco de Groot](#), vanavond tijdens de wedstrijd in Linschoten, de magische grens van 20m weten te passeren

De 20 jarige springer uit Kamerik, uitkomend in de juniorengroep, sprong zijn vier dagen oude record aan flarden en sprong een fabelachtige nieuw Nederlands record van 20.41m.

Bron: *internet*

Oane en Ysbrand Galama:
(1.14.133, kind 3&4/141)

Ysbrand Galama in illuster rijtje

Grijpskerk - Het fierljepseizoen is nog maar net begonnen en nu al is Bart Helmholt de te kloppen man. Maar dat de Burgumer te verslaan is, bewees Ysbrand Galama zaterdag-avond in Grijpskerk. In de vierde bondswedstrijd passeerde de ljepper uit It Heidenskip de achttien metergrens en trad daarmee toe tot een illuster rijtje springers.

BERT KALTEREN

Over de achttien meter springen, leverde Ysbrand Galama de dagzege op in het Groningse land. Na drie overwinningen moest Bart Helmholt even plaats nemen op het tweede plan. De kersverse Fries recordhouder (19.22 meter) kwam zelfs niet over de achttien metergrens. In zijn eerste poging kwam hij tot 17.97 meter, maar dat was een alles behalve perfecte sprong. „It wie sykjen hjoed. Dat hat der mei te krijen oft it klikt, as net. Mar dat heart der by”, zei Helmholt.

Hij droeg zijn verlies manmoedig. Het was in Grijpskerk gewoon niet de dag van Bart Helmholt en het was niet zijn accommodatie. „Ik hie klauwen om in bytsje rjocht oer te gean en dan is it efkes balen. Mar ast ferliest fan in jongen dy't der krekt safolle foar docht, dan is dat maklik te verkroppen. Dat is better as dat je ferlieze fan ien dy net safolle traint”, vond Helmholt.

En zo werd in Grijpskerk de regerend Fries kampioen bij de junioren en eerstejaars senior de 'man of the match'. Dat was toch wel verrassend, omdat Ysbrand Galama moeite had om zijn draai te

vinden in de carbon polsstok, daar waar zijn tweelingbroer Oane tot zaterdag nog gewoon voor het aluminium koos. „Soks oerkomt dy gewoan. It fielt wol goed om Bart es te ferslein, mar ast der op oankomt kin ik him dochs net hawwe.”

Toch voelde Ysbrand Galama zaterdag-avond verbetering. „De ynsprong wie better. Ik siet hieltyd wat neist de polsstok en no wie it better”, vertelde de Heidenskipster, die in zijn derde wedstrijsprong alles en iedereen met 18.28 meter het nakijken gaf. „Ik hie der net safolle fan ferwachte. Ik gie stadich oer en in bytsje skeef, mar de útsprong kam der net út en der baal ik fan”, zei Ysbrand Galama.

Maar eigenlijk had hij geen reden om ontevreden te zijn. Hij zorgde in een tegenvallende wedstrijd voor wat schaarse hoogtepunten. In de finale was er niemand die aan de afstand van Ysbrand Galama kwam. Hij kwam er zelf in zijn laatste sprong nog het dichtste bij met 18.05 meter. „Ik ha wol in favorite skâns, mar ik tink dan net dat ik it hjir net kin. Ik spring dit jier foar it earst by de senioren en dan binne dochs alle skânsen nij.”

Dankzij Ysbrand Galama is er dit seizoen na vier wedstrijden al acht keer over de achttien metergrens gesprongen. Thewis Hobma (17.66 meter) en Oane Galama (17.58) deden als youngsters goed mee bij de topklassers, waar de gevestigde orde het antwoord schuldig moest blijven. Het was zo een tegenvallende ljep-erij, waar Hannes Scherjon bij de junioren nog voor een hoogstandje zorgde: 17.49.

Bron: *Friesch Dagblad* 19 juni 2006

Ysbrand Galama

Het winkeltje

De boerderijen route over de 13 boerderijen van Ysbrand Klazes Galema; formaat A5, gedrukt; € 3,50

Reünie boekjes 1989 met allerlei familie gebeurtenissen, de eerste aanzet tot het grote familieboek, formaat A4; € 3,50

Familiewapen, gedrukt formaat A5 vouwfolder, in kleur en met uitleg; € 3,50

Galama en Galema, Verhalen en meer anno 2004, uitgegeven tijdens de reünie september 2004, formaat A4, 40 pagina's; € 6,50

Werkstuk van Igo Galama (1.14.87, nr.1/108) getiteld **De opkomst en het verval van het fortuin van Ysbrand Klazes Galema**, 2005; formaat A4; € 7,50.

Bovenstaande artikelen (prijzen incl. verzendkosten) te bestellen bij Eelco Galama, Nw. Rapenburg 39, 8935 BG Leeuwarden. Tel. 058-2800016.

Meer informatie over (familie) geschiedenis vindt u op internet, www.genealogie.pagina.nl.

En natuurlijk onze eigen website te vinden via www.galama.nl/galema.

Andere interessante webpagina's voor historisch onderzoek:
www.graftombe.nl www.hisgis.nl
www.stamboomsurfpagina.nl
www.genlias.nl
www.dodenakkers.nl
www.archiefrkfriesland.nl
www.drentsekerken.nl/sodk_kerken-in-drenthe.php
www.aldefryskskerken.nl
www.groningerkerken.nl/ogk/site.html

Galema's in de zuivel te Brabant.

In deze krant hebben we al wat gelezen over de Galema's, die de vorige eeuw naar Brabant gingen wonen en werken, vooral in de zuivel. Hiervan is onlangs een DVD verschenen met twee documentaires over de geschiedenis van de Brabantse Galema's en over de melkfabrieken waarvan zij directeur werden en zoals deze zich ontwikkelden. Boter bereiding staat erin centraal en natuurlijk de relatie met de Galema's. De DVD is te bestellen bij Joseph Galema te Breda. E-mail josephgalema@wanadoo.nl; zijn telefoonnummer is 076-5229105. De kosten bedragen € 10.00 inclusief verzendkosten. Van de prijs gaat € 5 naar een goed doel.

De nummers bij de vermelde personen in deze krant verwijzen naar de nummers met paginanummers uit het Gala/ema boek dat in 1999 is verschenen. Dit boek is verkrijgbaar bij de redactie en kost € 45, exclusief € 5 portokosten.

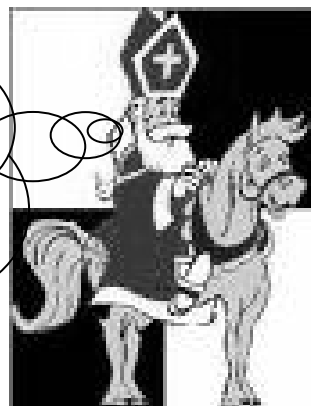
Friezen uit vroeger eeuwen

Begin 2007 verschijnt bij Uitgeverij Van Wijnen te Franeker het boek **Friezen uit vroeger eeuwen, opschriften uit Friesland 1280-1811**. In dit boek vindt u een verzameling van zeventienduizend inscripties, gevonden op graven, klokken, gevelstenen, geboortelepels, ramen. Ze leveren een schat aan informatie over personen. Dit monumentale boek brengt ze samen, uit heel Friesland. Met uitvoerige registers. Schitterend materiaal over duizenden mensen die tussen 1280 en 1811 in Friesland leefden en stierven. Bij het boek wordt een CDROM gevoegd, met alle informatie digitaal doorzoekbaar! Het boek wordt fraai gebonden en telt bijna 1000 blz.

De prijs van dit magistrale boek bedraagt € 89,50. **Wie voor verschijnen inschrijft betaalt echter € 79,50.** Bovendien gaat het boek een lijst bevatten van alle intekenaren, waar uw naam en woonplaats desgewenst in kunnen worden opgenomen. Zo wordt dit een project van Friezen over Friezen. **U kunt het boek via internet reserveren op de website van Internetboekhandel Wever Van Wijnen. Klik op de volgende link:** <http://www.wevervanwijnen.nl/top10uitgebreid.asp?isbn=9051942869> U kunt ook bellen met 0517 - 39 31 47, of Hessel de Walle, nummer: 050 - 5 424 787

Kado tip van Sinterklaas:

Mocht u nog niet weten welk kado te kopen voor een familielid, denk dan eens aan een familieboek uit deze winkel. Wel snel bestellen, want 5 december is al heel gauw.

Eventuele adreswijzigingen opsturen naar Wieke Schimmel-Galama, Meedenerweg 17, 9892 TB Feerwerd, tel. 0594-528575; E-mail: wieke-kees-schimmel@planet.nl

Naam:

Adres oud: adres nieuw:

Pc+woonplaats oud: Idem nieuw:

Opmerkingen:

.....

.....

